

Reactienota derde wijzigingsverordening Omgevingsverordening Fryslân 2022

Inleiding

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Sindsdien zijn de provinciale regels voor de fysieke leefomgeving opgenomen in de Omgevingsverordening Fryslân 2022. Er is een derde wijzigingsverordening opgesteld om de omgevingsverordening op onderdelen aan te passen en te actualiseren. Het ontwerp van deze wijzigingsverordening heeft van 13 oktober tot en met 24 november 2025 ter inzage gelegen. Gedurende deze periode kon een ieder een zienswijze indienen. In totaal zijn 24 zienswijzen ingediend. De zienswijzen worden beantwoord in deze reactienota en waar nodig is de derde wijzigingsverordening aangepast naar aanleiding van de zienswijzen.

Een zienswijze kan uitsluitend worden ingediend over de ontwerpwijzigingen die in deze wijzigingsronde ter inzage lagen. Als een zienswijze betrekking heeft op onderdelen die al eerder zijn vastgesteld, kan dit niet leiden tot een aanpassing van de voorgestelde wijzigingen. Wel wordt bekeken of het onderwerp moet worden aangepast en eventueel in een volgende wijzigingsronde kan worden meegenomen.

Ontvangen zienswijzen ontwerp derde wijziging Omgevingsverordening Fryslân 2022

	Inspreker	Reactie onder nummer
1.	Particuliere indiener 1	23
2.	Gemeente Schiermonnikoog	31
3.	Tennet TSO B.V.	34, 48
4.	Gemeente Smallerland	9, 10, 13, 18, 27
5.	Stichting Faunabeheer Eenheid Fryslân	65
6.	Particuliere indiener 2	24, 73
7.	Gemeenschappelijke Regeling De Waddeneilanden	19, 35, 49, 55, 74
8.	Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging	1, 54, 64, 66
9.	Gemeente Tytsjerksteradiel	20
10.	Nederlandse Melkveehouders Vakbond	2, 3, 5, 42, 62, 67
11.	Vereniging Farmers Defence Force	43, 68
12.	Gemeente Waadhoeke	6, 11, 14, 16, 21, 25, 28, 32, 36
13.	Stichting Terschellings Oerol Festival	39, 53, 59
14.	Land- en Tuinbouw Organisatie Noord	8, 26, 37, 40, 45, 50, 60, 69
15.	Stichting Terschinsky	44
16.	MooiWeer B.V. en Island Gym B.V.	57
17.	Stichting Springtij Nederland	47
18.	Particuliere indiener 3	51, 56
19.	Gemeente Weststellingwerf	12, 17, 29, 33
20.	Stichting Evenementen Terschelling	52
21.	Stichting Ganzencollectief Fryslân	4, 38, 41, 46, 58, 61, 63, 70
22.	Novar Nederland B.V.	72
23.	Gemeente Súdwest-Fryslân	7, 15, 22, 30
24.	Feriening Biologyske Boeren Fryslân	71

Reacties ingediende zienswijzen

Begripsbepaling ondersteunend afschot

1. Inspreker: Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging

Kern van de zienswijze

Inspreker begrijpt de behoefte aan meer duidelijkheid over het begrip "ondersteunend afschot", maar constateert dat het begrip in de huidige formulering ("het doden van één of meerdere dieren ter verjaging ... waarbij gebleken is dat andere verjagingsmethoden niet het gewenste effect hebben gesorteerd") ruimte laat voor interpretatie die mogelijk beperkend kan uitpakken.

Volgens inspreker is de toevoeging "één of enkele" dieren niet opgenomen in de definitie, maar wordt wel in de mondelinge toelichting gebruikt. Dit is juridisch onduidelijk en kan bij de uitvoering tot discussies leiden. Inspreker vraagt om deze begripsomschrijving in overleg met praktijkpartijen en de FBE verder te verduidelijken, zonder de werkbaarheid voor schadebestrijding onnodig te beperken. Een te strakke definitie werkt belemmerend; te ruime interpretatie leidt tot onzekerheid. Heldere, uitvoerbare taal is essentieel.

Reactie op de zienswijze

De toevoeging van de woorden "één of enkele dieren" dient ter verduidelijking dat ondersteunend afschot gaat om incidenteel afschot ter ondersteuning met als doel het verjagen van de dieren, en niet om structureel of omvangrijk afschot. Deze formulering legt geen numerieke begrenzing vast en is niet bedoeld om de uitvoeringspraktijk te beperken. Waar meerdere verjaagacties elkaar opvolgen geldt "één of enkele dieren per verjaagactie". Dit is niet volledig duidelijk in de definitie en toelichting op het ontwerpbesluit.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding tot aanscherping van de definitie. Deze wordt als volgt aangepast in de begripsbepaling en in de toelichting van het ontwerpbesluit:

Definitie: Het doden van één of enkele dieren per verjaagactie, ter verjaging van deze dieren uit een gebied of van percelen waar ze schade veroorzaken, dreigen te veroorzaken, of hebben veroorzaakt, waarbij gebleken is dat andere verjagingsmethoden niet het gewenste effect hebben gesorteerd.

Toelichting in het ontwerpbesluit: Ondersteunend afschot is het doden van één of enkele dieren per verjaagactie ter verjaging van deze dieren uit een gebied of van percelen waar ze schade veroorzaken, dreigen te veroorzaken of hebben veroorzaakt, waarbij gebleken is dat andere verjagingsmethoden niet het gewenste effect hebben gesorteerd.

Begripsbepalingen klein recreatiebedrijf en trekkershut

2. Inspreker: Nederlandse Melkveehouders Vakbond

Kern van de zienswijze

Inspreker wijst erop dat volgens de begripsbepalingen een klein recreatieverblijf een trekkershut, tenthuisje, yurt, pipowagen of vergelijkbaar verblijf met enkel-laags constructie en een maximale oppervlakte van 50 m² is. Verderop wordt een trekkershut omschreven als een gebouw met enkel-laags constructie voor recreatief verblijf, met een maximum van 40 m². Dit zou moeten worden aangepast naar 50 m² voor consistentie.

Reactie op de zienswijze

De zienswijze is gegrond. De begripsbepaling voor 'trekkershut' gaat nog uit van 40 m2. Dit zal worden aangepast.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de verordening. In de begripsbepaling voor trekkershut zal 40 m2 worden gewijzigd in 50 m2.

Begripsbepaling slaapplaats ganzen

3. Inspreker: Nederlandse Melkveehouders Vakbond

Kern van de zienswijze

Inspreker wijst erop dat volgens het faunabeheerplan een beschermde slaapplaats een nachtelijke rustplaats voor trekganzen is, wanneer hier meer dan 1000 ganzen overnachten (zie kaart faunabeheerplan). Inspreker is tegen het opnemen van gebiedsgrenzen in de Omgevingsverordening voor faunasoorten waarvoor de FBE een faunabeheerplan heeft opgesteld. Bij gebiedsgericht faunabeheer horen volgens inspreker dergelijke bepalingen in het gebiedsplan en niet in de Omgevingsverordening.

Reactie op de zienswijze

Formeel kan er alleen een zienswijze worden ingediend tegen bepalingen die zijn opgenomen in de derde wijzigingsverordening Omgevingsverordening Fryslân 2022 zoals deze ter inzage heeft gelegen (de gekleurde onderdelen in het ontwerpbesluit). Een aanpassing van de begripsbepaling slaapplaats ganzen maakt geen deel uit van deze wijzigingsverordening. Deze begripsbepaling is al eerder vastgesteld. Dat betekent dat naar aanleiding hiervan geen zienswijze kan worden ingediend.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

4. Inspreker: Stichting Ganzencollectief Fryslân

Kern van de zienswijze

Inspreker merkt op dat volgens het faunabeheerplan er pas sprake is van een beschermde slaapplaats of nachtelijke rustplaats voor trekganzen als er meer dan duizend ganzen overnachten (zie de kaart faunabeheerplan).

Reactie op de zienswijze

Formeel kan er alleen een zienswijze worden ingediend tegen bepalingen die zijn opgenomen in de derde wijzigingsverordening Omgevingsverordening Fryslân 2022 zoals deze ter inzage heeft gelegen (de gekleurde onderdelen in het ontwerpbesluit). Een aanpassing van de begripsbepaling slaapplaats ganzen maakt geen deel uit van deze wijzigingsverordening. Deze begripsbepaling is al eerder vastgesteld. Dat betekent dat naar aanleiding hiervan geen zienswijze kan worden ingediend.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

Begripsbepaling soortspecifieke ganzenfoerageergebieden

5. Inspreker: Nederlandse Melkveehouders Vakbond

Kern van de zienswijze

Inspreker meent dat gebiedsgrenzen voor faunasoorten waarvoor de FBE (Faunabeheereenheid) een faunabeheerplan heeft opgesteld, niet in een omgevingsverordening horen. Bij gebiedsgericht faunabeheer worden dergelijke bepalingen opgenomen in een gebiedsplan.

Reactie op de zienswijze

Net als deze indiener zijn wij van mening dat de bepaling van gebiedsgrenzen idealiter thuishoort in een gebiedsplan, waarin de specifieke maatwerkafspraken voor dat gebied zijn vastgelegd. Daarbij geldt dat een gebiedsplan of faunabeheerplan geen zelfstandige normstellende werking heeft. In artikel 5.24, lid 3 is een bepaling opgenomen die geldt in de gevallen waar geen maatwerkafspraken gelden of geen gebiedsplan is vastgesteld. Het betreffende artikel is derhalve een vangnet voor situaties en gebieden waarvoor geen gebiedsplan is vastgesteld.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

Artikel 2.1 Omgevingskwaliteiten als basis en artikel 2.2 Omgevingstafel en overleg provincie

6. Inspreker: Gemeente Waadhoeke

Kern van de zienswijze

Inspreker merkt op dat aan de instructieregel in artikel 2.1 Omgevingsverordening specifiek de boerderijplaatsen uit Grutsk op 'e Romte worden toegevoegd. Daarbij wordt nu opgemerkt dat boerderijplaatsen in Grutsk zijn voorzien van een ruime aanduiding en dat een precisering daarvan in het kader van FAMKE nog moet plaatsvinden. Inspreker wijst erop dat initiatiefnemers het risico lopen om kosten te maken voor onderzoeken op locaties die misschien buiten de precieze duiding vallen, doordat er nog wordt gewerkt met ruime locatiegrenzen. De instructieregel draagt in deze vorm niet bij aan de wettelijk vereiste zorgvuldigheid en rechtszekerheid voor de inwoners. Inspreker verzoekt om eerst zorg te dragen voor een precieze locatie en duiding van de waarden, voordat de instructieregel in deze vorm in werking treedt.

Reactie op de zienswijze

Wij zijn met de gemeente van mening dat de boerderijplaatsen zo snel mogelijk nader gedefinieerd moeten worden, zodat gemeenten de juiste begrenzing kunnen meenemen in omgevingsplannen. Wij gaan hier de komende tijd mee aan de slag. In de tussentijd vinden wij het belangrijk dat de erfgoedbelangen die kunnen spelen ter plaatse van boerderijplaatsen goed worden afgewogen in omgevingsplannen en BOPA's. Dit mede gelet op de wettelijke verplichting voor gemeenten vanuit de Omgevingswet en het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) om rekening te houden met bekende of aantoonbaar te verwachten archeologische waarden, waar ook oude boerderijplaatsen onder vallen.

In Grutsk op 'e Romte is een top 10 van gebiedsoverstijgende landschappelijke en cultuurhistorische structuren van provinciaal belang benoemd. In de top 10 staat dat historische boerderijplaatsen archeologisch waardevol zijn. Dit betekent dat het belangrijk is dat gemeenten bij de uitvoering van hun wettelijke taak vanuit de Omgevingswet en het Bkl bij ontwikkelingen op boerderijplaatsen goed afwegen of archeologisch onderzoek nodig is.

Met de toets aan zowel FAMKE als Grutsk op 'e Romte en het meenemen van de uitkomsten daarvan in het omgevingsplan, kunnen gemeenten motiveren dat zij rekening hebben gehouden met archeologische waarden.

Het is zeker niet onze bedoeling om initiatiefnemers onnodig extra kosten te laten maken. Dit is ons inziens ook niet nodig als gemeente en provincie bij concrete initiatieven tot een goede samenwerking komen. Wanneer met een BOPA wordt meegewerkt aan een initiatief op een boerderijplaats dan is hiervoor ook nu al advies en instemming nodig op grond van de 'Lijst met aangewezen buitenplanse omgevingsplanactiviteiten'. Zoals ook in de toelichting staat adviseren wij gemeenten om vroegtijdig een initiatief aan te melden bij de provincie als sprake is van een ontwikkeling op een boerderijplaats. Binnen enkele dagen ontvangt de gemeente dan een nadere begrenzing van de boerderijplaats. Op grond van deze nadere begrenzing kan dan worden bekeken of archeologisch onderzoek nodig is of niet.

Voor het omgevingsplan geldt dat wij van gemeenten vragen om de boerderijplaatsen te beschermen in het Omgevingsplan. Om ervoor zorg te dragen dat niet onnodig archeologisch onderzoek wordt verricht kan de gemeente voorlopig een adviserende rol toekennen aan de provincie bij de beoordeling van OPA's, zodat bij alle initiatieven eerst nader kan worden bekeken of onderzoek wel nodig is. De vroege afstemming met de provincie heeft namelijk tot doel het definiëren van het gedeelte van de historische boerderijplaats dat als archeologisch waardevol aangemerkt kan worden. Deze zone is vaak kleiner dan de begrenzing van de boerderijplaats zoals die op de CHK2 te zien is. Daardoor ontstaan er bij ruimtelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld een nieuwe stal, meer mogelijkheden om adequaat met de archeologische belangen om te gaan.

Wij onderkennen dat dit voor korte tijd nog een extra handeling vergt van zowel de gemeente als ook de provincie. Deze werkwijze zorgt er echter wel voor dat we, conform de wettelijke taak die we hebben gekregen, het cultureel erfgoed in de provincie adequaat kunnen beschermen zonder dat van initiatiefnemers wordt gevraagd om in alle gevallen, waarbij sprake is van een ontwikkeling op een boerderijplaats, archeologisch onderzoek te doen.

De suggestie van de gemeente om eerst de boerderijplaatsen goed te duiden op de kaart nemen wij niet over. Wachten met het beschermen van boerderijplaatsen betekent dat er mogelijk belangrijk historisch erfgoed van provinciaal belang verloren gaat.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding tot verduidelijking van de toelichting van de verordening.

7. Inspreker: Gemeente Súdwest-Fryslân

Kern van de zienswijze

Inspreker constateert dat de generieke benadering in de toelichting – waarbij de 100 m²-grens als standaard wordt gehanteerd – in de praktijk leidt tot knelpunten en een beperkte uitvoerbaarheid. Inspreker verzoekt daarom om een nuancering van de toelichting, door meer ruimte te bieden voor maatwerk. Inspreker stelt voor om bij de beoordeling van de noodzaak van archeologisch onderzoek op boerderijplaatsen niet alleen de oppervlakte van de ingreep in combinatie met het daadwerkelijk potentiële archeologisch waardevolle deel als criterium te hanteren, maar ook: de diepte van de ingreep, en de verdere archeologische en cultuurhistorische waarde(n) en de verstoringsgeschiedenis (bijvoorbeeld de aan- of afwezigheid van jongere bouwgangen) van het terrein.

Reactie op de zienswijze

Wij zijn met de gemeente van mening dat niet alleen de oppervlakte van de ingreep van

belang is. Wij zullen in de toelichting aanvullend benoemen dat bij ingrepen tot 0,30 m diep ook geen onderzoek nodig is. In de toelichting staat al dat de gemeente in overleg met de provincie kan afwijken van het advies. Een besluit van de gemeente om af te wijken van het advies kan inderdaad goed gemotiveerd worden aan de hand van bv. de verstoringsgeschiedenis van het betreffende terrein. Voor de volledigheid zullen wij dit voorbeeld toevoegen aan de toelichting.

Zoals ook genoemd is bij zienswijze 6 is daarnaast maatwerk mogelijk wanneer gemeenten vroegtijdig een initiatief melden bij de provincie als sprake is van een ontwikkeling op een boerderijplaats. Binnen enkele dagen ontvangt de gemeente dan een nadere begrenzing van de boerderijplaats. Op grond van deze nadere begrenzing kan dan worden bekeken of archeologisch onderzoek nodig is of niet.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding tot aanvulling van de toelichting van de verordening.

8. Inspreker: Land- en Tuinbouw Organisatie Noord

Kern van de zienswijze

De regeling van het belang van het archeologisch bodemarchief en boerderijplaatsen is niet nieuw, maar blijft voor de agrarische sector een bron van ergernis. In de praktijk betekent dit dat ondernemers op eigen kosten moeten vaststellen of vermoedelijke waarden aanwezig zijn, als de overheid die verwachting op kaarten heeft uitgesproken. Inspreker weet dat er de maatschappelijke verplichting ligt om archeologische waarden te koesteren, maar vindt het onlogisch en bezwaarlijk dat deze ambitie eenzijdig financieel bij agrariërs wordt neergelegd. Inspreker pleit ervoor dat overheden verantwoordelijkheid nemen en zelf kaarten leveren waarop feitelijke archeologische waarden duidelijk staan.

Reactie op de zienswijze

Wij gaan de komende tijd aan de slag met een nadere visualisering van de boerderijplaatsen. Zie ook de reactie op zienswijze nr. 6.

In veel gevallen zal de 'archeologische begrenzing' van de boerderijplaats kleiner uitvallen dan nu is ingetekend op de Cultuurhistorische kaart Fryslân. De begrenzing zal in de meeste gevallen op de plek van de oorspronkelijke boerderijgebouwen liggen: dat is de plek waar de trefkans op archeologische vindplaatsen het hoogste is. Dit is evenwel niet de locatie waar nieuwe ontwikkelingen op agrarische percelen doorgaans plaatsvinden. Er ontstaat daardoor meer ruimte voor een adequate afweging van archeologische en andere belangen.

Onderzoek zal daarom vaak niet aan de orde zijn. Wij denken daarom dat het effect van de aanvullende regel in artikel 2.1, eerste lid geen onevenredige lasten voor agrariërs met zich meebrengt. Eerder zal onderzoek aan de orde zijn na beëindiging van het agrarisch bedrijf wanneer bestaande bebouwing op het oorspronkelijke erf wordt gesloopt.

Wij adviseren agrarische ondernemers niet al op voorhand archeologisch onderzoek te doen bij een aanvraag om uitbreiding van bebouwing als sprake is van een boerderijplaats. Er kan dan door de gemeente in overleg met de provincie eerst worden beoordeeld of dit nodig is. Deze werkwijze is ook in de toelichting opgenomen. Daarbij kan onderzoek soms ook voorkomen worden door de bebouwing net anders te situeren of door de ingreep niet dieper te laten gaan dan 0,30 m.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding tot verduidelijking van de toelichting van de verordening.

9. Inspreker: Gemeente Smallerland

Kern van de zienswijze

Inspreker is content met de nadere duiding in het eerste lid. Zij heeft echter bezwaren tegen de wijziging in het tweede lid. Inspreker is van mening dat bij ontwikkelingen binnen het bestaand stedelijk gebied, de beoordeling van de omgevingskwaliteiten bij de gemeente, als bevoegd gezag, kan worden gelaten. In de toelichting wordt ook aangegeven dat de provincie voor het behoud van de genoemde waarden een toezichthoudende rol heeft (interbestuurlijk toezicht).

Volgens inspreker leidt het uitbreiden van deze rol naar een adviserende rol tot een onverantwoorde verzwarende op de beoordeling van de omgevingskwaliteiten binnen het bestaand stedelijk gebied. Daar komt bij dat dit tot onevenredig veel extra werk zal leiden bij BOPA's die verleend zullen worden. Het lid kan na deze wijziging namelijk ook van toepassing zijn op zeer eenvoudige omgevingsplanactiviteiten. Inspreker verzoekt dan ook om de tekstaanpassing in het tweede lid ongedaan te maken en het vierde lid niet toe te voegen aan de Omgevingsverordening.

Reactie op de zienswijze

Wij merken op dat in het vastgestelde Omgevingsprogramma Erf-Goed 2025-2028 al is besloten om de erfgoedbelangen binnen het bestaand stedelijk gebied in de Omgevingsverordening te verankeren. Gemeenten hebben hier in de ontwerpfase geen bezwaar tegen ingebracht.

Overigens menen wij dat hier geen sprake is van onevenredig veel extra werk voor de gemeente. Op grond van wettelijke regels in Omgevingswet en Bkl is de gemeente verplicht om de erfgoedbelangen mee te wegen bij het wijzigen van het omgevingsplan of het opstellen van een BOPA. De provincie zal alleen een advies geven wanneer de erfgoedbelangen nog onderwerp van discussie zijn. In Grutsk op 'e Romte is een top 10 van gebiedsoverstijgende landschappelijke en cultuurhistorische structuren van provinciaal belang benoemd. Hierin staan de structuur van nederzettingen, dorpen en steden en het gebouwde erfgoed die ook betrekking hebben op het BSG. Een advies vooraf kan er daarbij voor zorgen dat cultuurhistorische waarden die dreigen verloren te gaan alsnog behouden kunnen blijven. Dit is in het spoor van interbestuurlijk toezicht vaak niet meer mogelijk.

Wel betekent een en ander dat wij van gemeenten verwachten dat er in Omgevingsplannen altijd een goede analyse van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden wordt opgesteld waarbij gebruik wordt gemaakt van de informatie in Grutsk en de bijbehorende kaarten. Het is dus niet meer vanzelfsprekend om te volstaan met een simpele verwijzing naar de cultuurhistorische elementen die eerder in de bestemmingsplannen zijn opgenomen. Daar staat tegenover dat hetzelfde proces kan worden gevolgd voor zowel het binnenstedelijk als buitenstedelijk gebied. Dit zorgt voor een eenduidige en zorgvuldige wijze van beschermen van de erfgoedbelangen binnen de gemeente.

Wij merken tot slot nog op dat op grond van de vastgestelde 'Lijst met aangewezen buitenplanse omgevingsplanactiviteiten' ook nu al advies en instemming van de provincie nodig is voor BOPA's binnen het bestaand stedelijk gebied wanneer er cultuurhistorische belangen spelen. De lijst advies en instemming zal slechts beperkt worden aangevuld met heldere criteria, zodat op eenvoudige wijze kan worden beoordeeld of de provincie moet adviseren over een plan.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

10. Inspreker: Gemeente Smallerland

Kern van de zienswijze

Inspreker is van mening dat bij ontwikkelingen binnen het bestaand stedelijk gebied de beoordeling van de omgevingskwaliteiten bij de gemeente, als bevoegd gezag, kan worden gelaten. In de toelichting wordt ook aangegeven dat de provincie voor het behoud van de genoemde waarden een toezichthoudende rol heeft (interbestuurlijk toezicht). Het uitbreiden van deze rol naar een adviserende rol leidt tot een onverantwoorde verzwaring op de beoordeling van de omgevingskwaliteiten binnen het bestaand stedelijk gebied.

Door in de regel te spreken over “mogelijk aanzienlijke effecten” wordt deze vatbaar voor interpretatie, wat tot onevenredig veel extra werk zal leiden bij bopa's die verleend zullen worden. Dit lid kan na deze wijziging ook van toepassing zijn op zeer eenvoudige omgevingsplanactiviteiten. Inspreker verzoekt het tweede lid bij dit artikel te schrappen.

Reactie op de zienswijze

Het is in eerste instantie aan de gemeente om te beoordelen wanneer sprake is van mogelijk aanzienlijke effecten. Bij kleine initiatieven op perceel niveau zal dit vaak niet aan de orde zijn. Bij twijfel kan de gemeente het initiatief voorleggen in het Spreekuur Romte. Wij verwachten dat er geen sprake zal zijn van onevenredig veel extra werk. Ook nu is voor binnenstedelijke BOPA's vaak al advies en instemming (zie de door ons vastgestelde 'Lijst met aangewezen buitenplanse omgevingsplanactiviteiten') nodig als sprake is van cultuurhistorische waarden. De lijst advies en instemming zal slechts beperkt worden aangevuld waarbij het uitgangspunt zal zijn dat de gemeente op eenvoudige wijze zelf kan beoordelen of de provincie betrokken moet worden.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

11. Inspreker: Gemeente Waadhoeke

Kern van de zienswijze

Volgens inspreker leidt het toevoegen van artikel 2.1 lid 4 en 2.2 lid 2 tot een extra verzwaring van de onderzoekslast voor ontwikkelingen binnen bestaand stedelijk gebied. Momenteel wordt gewerkt met een lijst van woningbouwontwikkelingen die op basis van criteria worden beoordeeld. Bij een positief resultaat kan de gemeente deze procedureel verder brengen. Door een extra criterium toe te voegen, ontstaat een extra belemmering, wat vertraging en extra kosten kan veroorzaken. Dit terwijl binnenstedelijke ontwikkelingen juist eenvoudiger gerealiseerd zouden moeten worden.

Daarnaast staat in de herijkte regionale woondeal, ondertekend door het Rijk, de provincie en de regio Noordwest, dat partijen samenwerken aan het wegnemen van knelpunten bij woningbouwprojecten. Het opnemen van deze artikelen in de Omgevingsverordening vormt niet alleen een belemmering voor de woningbouwopgave, maar is ook strijdig met deze woondeal. Inspreker gaat ervan uit dat de gemeentelijke overheid zelf waakt over landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Tenslotte constateert inspreker dat deze extra verzwaring ingaat tegen de wens van het Rijk om procedures te versimpelen en de woningmarkt te versnellen.

Reactie op de zienswijze

Er is geen sprake van een onevenredige verzwaring van de onderzoekslast zoals wij ook al bij zienswijze 10 hebben toegelicht. De gemeente is op grond van regels in de Omgevingswet en het Bkl al verplicht om de erfgoedbelangen mee te wegen bij het wijzigen van een omgevingsplan of het opstellen van een BOPA. Wij vragen alleen om daarbij aan te

geven hoe rekening wordt gehouden met de waarden van provinciaal belang die in Grutsk en op de bijbehorende kaarten hierover zijn aangegeven.

In de woondeal wordt gewerkt met een lijst van woningbouwontwikkelingen die in de basis al een beoordeling hebben gekregen. Voor woningbouwplannen binnen het bestaand stedelijk gebied is de locatiekeuze aan de gemeente overgelaten conform de regels in de nu nog geldende omgevingsverordening. Dit betekent dat er geen discussie zal ontstaan over de locatie. Wel kunnen wij nog opmerkingen maken over de verdere uitwerking van plannen als de provinciale belangen hiertoe aanleiding geven. Dat wordt ook expliciet aangegeven in de brief die gemeenten van ons krijgen nadat de door de gemeente vastgestelde planlijst is toegezonden.

De woondeals hebben inderdaad als doel dat partijen samenwerken aan het wegnemen van knelpunten bij woningbouwprojecten en daarmee de woningmarkt te versnellen. Echter, dit betekent niet dat dit ten koste van een zorgvuldige voorbereiding van plannen zou moeten gaan. Wij denken dat een goede samenwerking tussen provincie en gemeente een verdere versnelling van procedures kan bewerkstelligen. Bijvoorbeeld door in een vroeg stadium de provincie om advies te vragen bij concrete initiatieven of door een wijziging van het omgevingsplan op te stellen waarbij voor de gehele gemeente een analyse van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden wordt gemaakt en er op basis hiervan keuzes worden gemaakt voor de bescherming van erfgoed in het omgevingsplan. Vervolgens kunnen wij nader afwegen of advies en instemming voor concrete situaties nog nodig is. De 'Lijst met aangewezen buitenplanse omgevingsactiviteiten' kunnen wij te allen tijde verruimen zodat op termijn gemeenten plannen wellicht niet meer altijd voor hoeven te leggen aan de provincie.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

12. Inspreker: Gemeente Weststellingwerf

Kern van de zienswijze

Het valt inspreker op dat in artikel 2.2, lid 2 voor de situatie binnen stedelijk gebied de provincie nu ook actief betrokken moet worden bij het op te stellen ruimtelijke inrichtingsplan. Het is inspreker echter niet duidelijk op welke manier dit vorm krijgt. In lid 1 wordt gesproken van de omgevingstafel maar hoe dat in lid 2 moet, is onduidelijk. Verder vraagt inspreker zich af of dit wenselijk is, want het vergt meer afstemming.

Reactie op de zienswijze

Wij gaan er vanuit dat er in de meeste gevallen niet meer overleg nodig is dan in de huidige situatie al plaatsvindt. Het gaat hier eigenlijk altijd om concrete initiatieven waarvoor een BOPA of een wijziging van het omgevingsplan wordt opgesteld. Met gemeenten is eerder al afgesproken dat alle wijzigingen van het omgevingsplan ter advisering aan de provincie worden voorgelegd. Ook als het gaat om wijzigingen binnen het bestaand stedelijk gebied. Op grond van de 'Lijst met aangewezen buitenplanse omgevingsplanactiviteiten' is advies en instemming nodig voor BOPA's die binnen het bestaand stedelijk gebied liggen als sprake is van een aanduiding op de Cultuurhistorische kaart Fryslân.

Met de regel in artikel 2.2, tweede lid benadrukken wij dat het belangrijk is om vroegtijdig met de provincie af te stemmen als het gaat om de wat grotere initiatieven die effecten kunnen hebben op de bestaande cultuurhistorische waarden in een kern. Dit betekent dat wij graag worden benaderd voor een eerste advies voordat de aanvraag voor een BOPA formeel wordt ingediend of voordat een concept wijziging van het omgevingsplan wordt opgesteld, zodat er nog ruimte is om het initiatief aan te passen. Overleg hoeft niet breed via een

Omgevingstafel. In veel gevallen kan worden volstaan met een bespreking van het initiatief in het Spreekuur Romte. In sommige gevallen zal daarna een overleg met gemeente, provincie en initiatiefnemer nodig zijn om de plannen scherp te stellen. Deze werkwijze voorkomt dat initiatieven later in het proces nog aangepast moeten worden en bevordert een goede samenwerking tussen gemeente en provincie. Juist door vroeg af te stemmen denken wij dat tijdswinst is te behalen.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

Artikel 2.6 Bundeling stedelijke functies bij kernen

13. Inspreker: Gemeente Smallingerland

Kern van de zienswijze

Inspreker vraagt zich af of initiatieven van maximaal drie woningen buiten bestaand stedelijk gebied of maximaal elf woningen in bestaand stedelijk gebied ook beoordeeld worden?

In de woondeal is afgesproken dat er een planlijst wordt vastgesteld met instemming van gedeputeerde staten. Voor de planlijst is afgesproken dat kleinere woningbouwplannen van maximaal drie woningen buitenstedelijk of maximaal elf woningen binnenstedelijk niet standaard worden vermeld op de planlijst. En dat gedeputeerde staten met deze plannen in beginsel altijd instemmen.

Inspreker verzoekt daarom om in de Omgevingsverordening de toelichting overeen te laten komen met hetgeen wat in de regionale woondeal en bij de instemming van de planlijst is afgesproken.

Reactie op de zienswijze

Het is niet nodig om alle uitzonderingen in de toelichting te benoemen. De afspraak, dat initiatieven voor het toevoegen van maximaal 3 woningen buiten bestaand stedelijk gebied en maximaal 11 woningen binnen bestaand stedelijk niet standaard op de planlijst vermeld hoeven te worden, is onderdeel van de meest actuele woondeal. De gemeenten krijgen van de provincie een brief (of hebben deze inmiddels ontvangen) waarin de uitzonderingen worden benoemd. Daarmee maken de uitzonderingen onderdeel uit van de regionale woningbouwafspraken en passen initiatieven die binnen de uitzondering vallen binnen artikel 2.7 van de Omgevingsverordening. Voordeel van deze constructie is dat indien nodig de woningbouwafspraken (woondeal) flexibel kunnen worden aangepast zonder dat hiervoor steeds een aanpassing van de Omgevingsverordening nodig is.

Het is overigens juist dat het in de basis niet nodig is om BOPA's die binnen de woondeal passen aan de provincie voor te leggen voor een beoordeling (dit geldt dus ook voor initiatieven die binnen de uitzonderingen in de woondeal passen). Er kunnen wel andere gronden zijn op basis waarvan de BOPA alsnog voorgelegd moet worden aan de provincie. In de 'Lijst met aangewezen buitenplanse omgevingsactiviteiten' is aangegeven voor welke BOPA's advies moet worden gevraagd aan de provincie. Voor omgevingsplannen geldt dat de provincie deze altijd ter advisering voorgelegd wil zien. Op termijn kan dit worden aangepast wanneer er meer ervaring is opgedaan met de advisering over omgevingsplannen.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

Artikel 2.7 Programmering woningbouw

14. Inspreker: Gemeente Waadhoeke

Kern van de zienswijze

Inspreker stelt voor om het aantal van zes uit de tekst te schrappen. Er zijn gesprekken gaande om het aantal regionale woondeals terug te brengen in de provincie Fryslân. Mocht er in de toekomst een wijziging plaatsvinden in het aantal, dan blijft de tekst actueel.

Reactie op de zienswijze

Deze zienswijze is gegrond. Wij zullen het aantal van 'zes' schrappen.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de toelichting.

15. Inspreker: Gemeente Súdwest-Fryslân

Kern van de zienswijze

Inspreker wijst erop dat er gesprekken gaande zijn om het aantal regionale woondeals terug te brengen in de provincie Fryslân. Inspreker suggereert om het woord "zes" weg te halen. Daarmee blijft de omgevingsverordening op dit thema ook bruikbaar als er in de toekomst mogelijk voor een andere regionale indeling gekozen wordt qua regionale woondeals.

Reactie op de zienswijze

Zie reactie onder 14.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de toelichting.

Artikel 2.9 Niet-agrarische functies buiten bestaand stedelijk gebied

16. Inspreker: Gemeente Waadhoeke

Kern van de zienswijze

Het is inspreker onduidelijk waarom deze bepaling expliciet in deze vorm wordt toegevoegd. In de toelichting staat dat nieuwe niet-stedelijke functies niet thuishoren in het buitengebied. Uitzondering betreft de regeling voor vrijkomende agrarische bebouwing. Het gaat hier specifiek over de splitsing van een bedrijfsterrein, maar onduidelijk is wat daar precies onder wordt verstaan. Onder de Omgevingswet worden in het omgevingsplan activiteiten gekoppeld aan een locatie. De term bedrijfsterrein is in deze context onduidelijk. Inspreker ziet graag een nadere toelichting.

Reactie op de zienswijze

In een aantal gemeenten is het splitsen van bedrijven al verboden in het Omgevingsplan. Op grond van de huidige verordening is dit in principe ook niet toegestaan. Door het splitsen van een bedrijfsterrein ontstaat er een soort bedrijfsterrein waarbij alle afzonderlijke bedrijven op grond van de verordening weer mogelijkheden krijgen voor verdere uitbreiding. Omdat met maatwerk een forse uitbreiding van bedrijfsterreinen mogelijk is op grond van de regels in de verordening vinden wij het belangrijk dat het aantal bedrijven in het landelijk gebied niet onnodig toeneemt. Daarom is nu expliciet geregeld dat bedrijfsterreinen niet gesplitst mogen worden.

Wij zijn met de gemeente van mening dat het begrip 'bedrijfsterrein' hier niet duidelijk is. De regel zal worden aangepast. De regel 'in een omgevingsplan kunnen geen mogelijkheden voor het splitsen van een bedrijfsterrein buiten het bestaand stedelijk gebied worden

toegestaan' wordt gewijzigd in 'in een omgevingsplan kan het splitsen van een bestaand niet-agrarisch bedrijf, maatschappelijke voorziening, horecagelegenheid of vergelijkbare functie buiten het bestaand stedelijk gebied niet worden toegestaan'. De regel is hiermee beter afgestemd op het eerste lid van artikel 2.9.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van artikel 2.9, derde lid van de verordening en de toelichting.

17. Inspreker: Gemeente Weststellingwerf

Kern van de zienswijze

Inspreker vraagt zich af waarom splitsing van een bedrijfsperceel (art 2.9 lid 3) niet is toegestaan? Een splitsing kan in bepaalde situaties juist bijdragen aan het mogelijk maken van de functies zoals genoemd in artikel 2.20, onderdelen g en i.

Reactie op de zienswijze

De regels in artikel 2.9 gelden niet voor functies die zijn geregeld in artikel 2.20, eerste lid onder g en i. Wij verwijzen verder naar de reactie op zienswijze nr. 16.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

Artikel 2.14 Kleinschalige recreatieve voorzieningen

18. Inspreker: Gemeente Smallingerland

Kern van de zienswijze

Inspreker vindt het onwenselijk dat een inkomenscriterium binnen het ruimtelijk beleid wordt geïntroduceerd met het opnemen van de voorwaarde dat de inkomsten die uit de recreatie worden gegenereerd de inkomsten van de hoofdtak niet mogen overschrijden. Het hanteren en handhaven van een inkomenscriterium is in de praktijk moeilijk uitvoerbaar, leidt tot een toenemende regeldruk voor ondernemers en brengt extra procedurekosten met zich mee. Inspreker vraagt zich dan ook af hoe de provincie de uitvoering, toetsing en handhaving van dit criterium door gemeenten voor zich ziet.

Inspreker is van mening dat de beoordeling van kleinschalige recreatieve voorzieningen bij een hoofdfunctie primair op basis van ruimtelijke criteria moet plaatsvinden.

Inspreker verzoekt daarom om af te zien van het opnemen van het inkomenscriterium als harde voorwaarde in de toelichting op artikel 2.14. Mocht de provincie hier niet toe willen overgaan, dan verzoekt inspreker om het criterium in ieder geval te herformuleren als een aanvullend afwegingsaspect, waarbij de ruimtelijke en functionele ondergeschiktheid leidend is in de beoordeling. Dit biedt gemeenten de ruimte om op basis van lokale beleidskaders en gebiedskenmerken een zorgvuldige en uitvoerbare afweging te maken, zonder dat ondernemers worden geconfronteerd met disproportionele administratieve lasten.

Reactie op de zienswijze

Wij zullen de toelichting op dit punt aanpassen. De gemeente komt bij het bepalen van de ondergeschiktheid een grote mate van bevoegdheid toe. De inkomsten die de kleinschalige recreatie oplevert hoeft verder geen rol te spelen. Wij zien dat gemeenten er in beleidsdocumenten vaak voor kiezen om verschillende vormen van kleinschalige recreatie niet of slechts beperkt gestapeld toe te staan en om slechts een percentage van de bebouwing in gebruik te laten nemen voor kleinschalige recreatie. Dit zijn goede methoden

om kleinschalige recreatieve voorzieningen ondergeschikt te houden. Wij vragen gemeenten om specifiek bij woonpercelen terughoudend om te gaan bij het toestaan van kleinschalige recreatie. Een kampeerterrein of een jachthaven met 25 of 35 kampeerplaatsen/ligplaatsen zal doorgaans niet meer als ondergeschikt aan de woonfunctie kunnen worden aangemerkt. Bij woonboerderijen kunnen wel meer mogelijkheden worden geboden.

Conclusie

De toelichting bij artikel 2.14 van de verordening wordt aangepast.

19. Inspreker: Gemeenschappelijke Regeling De Waddeneilanden

Kern van de zienswijze

Inspreker vindt het niet passend om een criterium op basis van inkomen toe te voegen aan de ruimtelijke beleidsregels. Het toetsen en handhaven van een criterium op basis van inkomen is in de praktijk moeilijk uitvoerbaar. Het betekent daarnaast ook een toename van procedurekosten en extra regeldruk voor de ondernemer. Inspreker vraagt zich af hoe de provincie de uitvoering van deze regel, met name op het gebied van toetsing en handhaving, voor zich ziet.

Reactie op de zienswijze

Wij zullen de toelichting op dit punt aanpassen. Zie reactie onder nummer 18.

Conclusie

De toelichting bij artikel 2.14 van de verordening wordt aangepast.

20. Inspreker: Gemeente Tytsjerksteradiel

Kern van de zienswijze

Inspreker vraagt om in de toelichting niet op te nemen "Bij een (agrarisch) bedrijf, maatschappelijke voorziening of horecavoorziening zijn gestapeld de mogelijkheden in artikel 2.14 toegestaan, mits de inkomsten die uit de recreatie worden gegenereerd de inkomsten van de hoofdtak niet overschrijden. Voor kleinschalige recreatie bij woonpercelen geldt in principe dat het hoofdkomen niet bestaat uit inkomsten uit de recreatieve voorziening. Enig maatwerk is hier wel mogelijk." Met deze wijziging wordt een inkomenseis toegevoegd aan de regels over de fysieke leefomgeving, wat volgens inspreker in strijd is met de Ow. De Ow bepaalt dat regels in een omgevingsverordening moeten zien op activiteiten die gevolgen hebben voor de fysieke leefomgeving. Ook ontbreekt een motivering waarom deze inkomenseis niet doelmatig of doeltreffend door een gemeente kan worden behartigd. Daarnaast is toezicht en handhaving van een inkomenseis nauwelijks uitvoerbaar.

Inspreker stelt voor om de volgende tekst te gebruiken: "In een omgevingsplan kunnen buiten het bestaand stedelijk gebied de volgende aan de hoofdfunctie ondergeschikte kleinschalige recreatieve voorzieningen worden toegestaan, met dien verstande dat, ook wanneer bij een hoofdfunctie sprake is van twee of meer recreatieve voorzieningen, deze voorzieningen in onderlinge samenhang ondergeschikt blijven aan de hoofdfunctie."

Reactie op de zienswijze

Wij verwijzen naar de reactie op zienswijze 18. Het inkomenscriterium komt te vervallen.

Conclusie

De toelichting bij artikel 2.14 van de verordening wordt aangepast.

21. Inspreker: Gemeente Waadhoeke

Kern van de zienswijze

In de toelichting bij het artikel staat dat een recreatieve activiteit ondergeschikt moet zijn aan de hoofdfunctie. Het is voor inspreker echter onduidelijk of functies nog een plek krijgen in het omgevingsplan, aangezien volgens het omgevingsrecht regels aan activiteiten worden gekoppeld en functies geen specifieke juridische binding hebben. De ondergeschiktheid wordt gekoppeld aan een inkomstencriterium, waardoor het ruimtelijke criterium van aard en omvang van de activiteit losgelaten lijkt. Inspreker verzoekt om het inkomensaspect desnoods als aanvullend criterium te hanteren, waarbij ruimtelijke en functionele ondergeschiktheid leidend is voor de beoordeling.

Reactie op de zienswijze

In een volgende aanpassing van de verordening zal worden bekeken of de regels en de toelichting beter afgestemd kunnen worden op de systematiek van de Omgevingswet.

Voor het overige verwijzen wij naar onze reactie op zienswijze 18. De inkomensstoets komt te vervallen.

Conclusie

De toelichting bij artikel 2.14 van de verordening wordt aangepast.

22. Inspreker: Gemeente Súdwest-Fryslân

Kern van de zienswijze

Inspreker vindt het onwenselijk dat de provincie een inkomenscriterium binnen het ruimtelijk beleid introduceert met het opnemen van de voorwaarde dat de inkomsten die uit de recreatie worden gegenereerd de inkomsten van de hoofdtak niet mogen overschrijden. Het hanteren en handhaven van een inkomenscriterium is in de praktijk moeilijk uitvoerbaar, leidt tot een toenemende regeldruk voor ondernemers en brengt extra procedurekosten met zich mee. Inspreker vraagt zich af hoe de provincie de uitvoering, toetsing en handhaving van dit criterium door gemeenten voor zich ziet.

Inspreker verzoekt daarom om af te zien van het opnemen van het inkomenscriterium als harde voorwaarde in de toelichting op artikel 2.14. Anders vraagt inspreker om het criterium in ieder geval te herformuleren als een aanvullend afwegingsaspect, waarbij de ruimtelijke en functionele ondergeschiktheid leidend is in de beoordeling. Dit biedt gemeenten de ruimte om op basis van lokale beleidskaders en gebiedskenmerken een zorgvuldige en uitvoerbare afweging te maken, zonder dat ondernemers worden geconfronteerd met disproportionele administratieve lasten.

Reactie op de zienswijze

Wij verwijzen naar de reactie op zienswijze 18. Het inkomenscriterium komt te vervallen.

Conclusie

De toelichting bij artikel 2.14 van de verordening wordt aangepast.

23. Inspreker: particuliere indiener 1

Kern van de zienswijze

Volgens inspreker leidt de voorgestelde verruiming van mogelijkheden voor kleinschalige recreatie tot het risico dat (i) landschappelijke inpassing onvoldoende wordt geborgd, (ii) ecologische toetsing onvolledig is, en (iii) overlast voor omwonenden toeneemt. Inspreker verzoekt om (i) duidelijkere voorwaarden op te nemen voor landschappelijke inpassing, (ii) een resultaatsverplichting op te nemen voor het uit het zicht houden van recreatieve

voorzieningen, (iii) alle relevante activiteiten mee te nemen in stikstof- en ecologische toetsing, en (iv) participatie (van omwonenden) te verplichten.

Reactie op de zienswijze

In voorliggende derde aanpassing van de Omgevingsverordening worden de regels voor kleinschalige recreatie slechts op één klein punt aangepast. Kleine recreatieverblijven die bij agrarische en voormalig agrarische bouwpercelen zijn toegestaan mogen na wijziging een oppervlakte hebben van 50 m² in plaats van 40 m². Deze aanpassing zal weinig effect hebben op de ruimtelijke kwaliteit.

Overigens moeten gemeenten naast de regels in artikel 2.14 ook de principes in artikel 2.1 tot en met 2.5 van de Omgevingsverordening toepassen. Dit betekent dat de gemeente de omgevingskwaliteiten moet meewegen bij de beoordeling en dus onder meer moet zorgdragen voor een goede landschappelijke inpassing. Participatie is vanuit de Omgevingswet geregeld. Hierover hoeven in de Omgevingsverordening geen regels te worden gesteld. Gemeenten zijn hiervoor verantwoordelijk. Voor stikstof en ecologie gelden rechtstreeks werkende regels die wettelijk van toepassing zijn en deels ook zijn geregeld in hoofdstuk 5 van de Omgevingsverordening. Het is niet nodig om hiervoor regels vast te leggen in artikel 2.14 Omgevingsverordening.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

Artikel 2.20 Agrarische en aanverwante bedrijfsfuncties

24. Inspreker: Particuliere indiener 2

Kern van de zienswijze

Glastuinbouwlocatie

Volgens inspreker wordt een glastuinbouwlocatie in De Romte Diele niet genoemd als geschikte plek voor mestverwerking (p. 52). Het opnemen van een glastuinbouwlocatie in art. 2.20 lid 1 sub i Omgevingsverordening is daarom onjuist. Als de provincie dit toch wil, moet de toelichting worden aangepast en gemotiveerd waarom deze locaties geschikt zijn voor mestbewerking en -vergisting. Ook is het zinvol om de term te omschrijven, bijvoorbeeld: “een glastuinbouwlocatie, zoals aangegeven op de kaart Glastuinbouwlocaties Noordwest Fryslân”, of deze definitie opnemen in artikel 1.1.

Terrein voor openbare nutsvoorzieningen

Volgens inspreker noemt De Romte Diele geen “terrein voor openbare nutsvoorzieningen” als geschikte plek voor mestbewerking en -vergisting (p. 52), maar wel voormalige gaswinlocaties en RWZI's. Daarom moet deze term worden vervangen door “voormalige gaswinlocaties en RWZI's”. Als de provincie de term toch wil opnemen, moet deze worden gedefinieerd. Zonder definitie kan ook een waterwinlocatie of zonnepark hieronder vallen, wat niet de bedoeling is. Dit kan worden voorkomen door een nauwkeurige definitie of door de betreffende locaties op een kaart bij de Omgevingsverordening op te nemen.

Collectieve mestvergisters

Uit de toelichting blijkt dat art. 2.20 lid 1 sub i bedoeld is voor collectieve mestvergisters, dus gemeenschappelijke bedrijven die energie opwekken met mestvergisting. De huidige tekst maakt echter ook andere bedrijven mogelijk, zoals multinationals (Shell, Engie, GreenCreate, Refuels) en mestbewerkingsbedrijven zonder energieopwekking. Bovendien is er geen beperking op herkomst van grondstoffen; in het verleden zijn bijvoorbeeld grondstoffen uit Duitsland, Polen, Frankrijk en Tunesië verwerkt. Om dit te voorkomen stelt inspreker voor:

vervang “voorzieningen en installaties voor het bewerken, verwerken en vergisten van mest of andere agrarische producten” door “collectieve voorzieningen en installaties voor het vergisten of vergassen van lokaal geproduceerde mest of andere agrarische producten”. In de toelichting kan “collectieve” en “lokaal” (bijv. binnen 15 km) worden verduidelijkt.

Reactie op de zienswijze

In de omgevingsvisie De Romte Diele wordt niet een limitatieve opsomming gegeven van plekken die geschikt zijn voor mestvergisting. Een glastuinbouwlocatie is vergelijkbaar aan een bedrijventerrein. Gaswinlocaties en RWZI's worden als voorbeeld genoemd in de Romte Diele. Dit betekent dat er meer plekken als geschikt aangewezen kunnen worden. In de Omgevingsverordening die op 1 januari 2024 in werking is getreden is in de regels voor agrolocatie (artikel 2.23) opgenomen dat een bestaande agro-locatie, een bedrijventerrein, een glastuinbouwlocatie of een terrein voor openbare nutsvoorzieningen geschikt zijn voor een mestvergister. Dit is in de derde aanpassing niet inhoudelijk gewijzigd.

Overigens zien wij zonneparken niet als een ‘openbare’ nutsvoorziening. Er zal niet meegewerkt worden aan vergisters op een dergelijke locatie. Dit zal voor de duidelijkheid worden benoemd in de toelichting bij de Omgevingsverordening. Ook zal in de toelichting worden benoemd dat de principes in artikel 2.1 tot en met 2.5 altijd aanvullend van toepassing zijn. Een mestvergister moet inpasbaar zijn binnen de omgevingskwaliteiten. Dit betekent ook dat naar aard en schaal de vergister moet passen bij de bebouwing die al aanwezig is op het perceel. Het is dus niet mogelijk om bij een kleine openbare nutsvoorziening met geen of weinig bebouwing een (collectieve) mestvergister te plaatsen.

Omdat de regels voor mestvergisters feitelijk met de voorliggende aanpassing niet worden gewijzigd is het niet aan de orde om extra regels te stellen met betrekking tot collectieve mestvergisters. Van geval tot geval zal worden bekeken of het nodig is om voorwaarden te stellen. Wij merken op dat het opleggen van beperkingen m.b.t. tot de herkomst van grondstoffen bij met name biovergisters niet mogelijk is. Bij mono-vergisting zou dit wel aan de orde kunnen zijn.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de toelichting.

25. Inspreker: Gemeente Waadhoeke

Kern van de zienswijze

Inspreker vraagt of deze installaties ook een relatie moeten hebben met de ter plaatse gevestigde bedrijvigheid? Is het de bedoeling dat zelfstandige vergisters zich op een dergelijke locatie mogen vestigen?

Reactie op de zienswijze

Het gaat in het nieuwe artikel 2.20, eerste lid onder i over zelfstandige mestvergisters. Er hoeft dus geen relatie te zijn met de ter plaatse gevestigde bedrijvigheid.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

26. Inspreker: Land- en Tuinbouw Organisatie Noord

Kern van de zienswijze

Inspreker is positief over de toevoeging van lid i. Inspreker ziet echter het probleem dat, in samenhang met artikelen 2.22 en 2.23, strikt genomen geen ruimte is voor ontwikkelingen

die in de praktijk wenselijk zijn. In provincie Fryslân lopen initiatieven waarbij agrarische ondernemers willen samenwerken en activiteiten zoals vergisten en composteren willen uitvoeren op het erf van één deelnemer. Dus niet op een agro-locatie zoals die in de Omgevingsverordening is gedefinieerd, maar als aanvullende activiteit op een bestaand grondgebonden agrarisch bouwvlak. Inspreker pleit ervoor om deze mogelijkheid in de Omgevingsverordening te faciliteren. Inspreker weet dat het momenteel is toegestaan om op een bestaande agrarische locatie activiteiten voor derden te ontplooien, maar de omvang is zo beperkt (door ondergeschiktheid) dat dit in de praktijk niet werkbaar is.

Reactie op de zienswijze

In de vastgestelde beleidsbrief landbouw 2025-2030 'Noflik Buorkje yn Fryslân staat dat in het kader van de POVI nader wordt uitgewerkt welke plekken, naast de in de omgevingsverordening in lid i benoemde, nog meer geschikt zijn voor mestvergisting. Na de uitwerking zal de omgevingsverordening hierop worden aangepast. Dit is nu nog niet aan de orde. Wel is een ontheffingsgrond opgenomen voor mestvergisters in artikel 8.1. Dit betekent dat wij in voorkomende gevallen met maatwerk kunnen meewerken aan een (collectieve) vergister die niet past binnen de basisregels in de omgevingsverordening.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

Artikel 2.24 Hergebruik vrijkomende (niet-)agrarische bebouwing

27. Inspreker: Gemeente Smallingerland

Kern van de zienswijze

Volgens inspreker komt de tekstsuggestie die in de toelichting op artikel 2.24 wordt gedaan niet of niet helemaal overeen met de eerder dit jaar door het Rijk, provincie en gemeenten vastgestelde en ondertekende herijking van de regionale woondeal.

In de toelichting op artikel 2.24 staat: "Wij gaan er vanuit dat de woningbouw die in bestaande bebouwing in het landelijk gebied wordt gerealiseerd, in principe wordt verdisconteerd met het buitenstedelijk woningbouwprogramma." In de regionale woondeal is echter geen buitenstedelijke programmering opgenomen. Door deze tekstregel te schrappen is er geen strijdigheid meer met de afspraken uit de regionale woondeal.

In zijn algemeenheid zijn wij van mening dat de toelichting op artikel 2.24 over de zorgwoningen en de huisvesting voor arbeidsmigranten en seizoensarbeiders verwarring veroorzaakt met betrekking tot vervangende nieuwbouw. Inspreker verzoekt om duidelijkheid over de voorwaarden waaronder vervangende nieuwbouw is toegestaan, en of dit geldt voor zowel het hoofdgebouw als de bijgebouwen.

Reactie op de zienswijze

De genoemde passage in de toelichting bij 2.24 kan inderdaad worden geschrapt en vervangen door een opmerking dat niet-zorgwoningen moeten passen binnen de woondeal.

In de toelichting zal duidelijker worden aangegeven dat voor alle woningen (en dus ook zorgwoningen en woningen voor de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten) geldt dat deze binnen bestaande bebouwing gerealiseerd moeten worden. Met een afwijking kan worden meegewerkt aan vervangende nieuwbouw. Dit geldt voor zowel hoofd- als bijgebouwen.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de toelichting bij artikel 2.24 van de

verordening.

28. Inspreker: Gemeente Waadhoeke

Kern van de zienswijze

Inspreker wijst erop dat de tekstsuggestie die in de toelichting op artikel 2.24 wordt gedaan niet of niet helemaal overeenkomt met de eerder dit jaar door het Rijk, provincie en gemeenten vastgestelde en ondertekende herijking van de regionale woondeal. In de regionale woondeal is namelijk geen buitenstedelijke programmering opgenomen. Inspreker stelt voor om die tekstregel te schrappen, waardoor er geen strijdigheid meer is met de afspraken uit de regionale woondeal.

Reactie op de zienswijze

Zie reactie op zienswijze 27.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de toelichting bij artikel 2.24 van de verordening.

29. Inspreker: Gemeente Weststellingwerf

Kern van de zienswijze

Inspreker merkt op dat de definitie van een zorgwoning ontbreekt. Zelfs nieuwbouw is mogelijk als het gebouw (geen definitie) niet geschikt is te maken voor bewoning (zie art. 2.24 lid 4). Het is wenselijk om aan te geven onder welke voorwaarden dit wordt toegestaan in deze andere op het perceel aanwezige gebouwen, om misbruik te voorkomen.

Reactie op de zienswijze

In de toelichting zal duidelijker worden aangegeven dat voor alle woningen (en dus ook zorgwoningen en woningen voor de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten) geldt dat deze binnen bestaande bebouwing gerealiseerd moeten worden. Met een afwijking kan worden meegewerkt aan vervangende nieuwbouw, mits:

- de bebouwing niet karakteristiek of beeldbepalend is; of
- de bebouwing niet langer geschikt of geschikt te maken is voor bewoning.

Dit geldt voor zowel hoofd- als bijgebouwen.

In de begripsbepalingen zal een definitie voor zorgwoning worden opgenomen.

Conclusie

De zienswijze leidt tot het toevoegen van een begripsbepaling voor 'zorgwoning'.

30. Inspreker: Gemeente Súdwest-Fryslân

Kern van de zienswijze

Inspreker wijst erop dat de tekstsuggestie die in de toelichting op artikel 2.24 wordt gedaan niet of niet helemaal overeenkomt met de eerder dit jaar door het Rijk, provincie en gemeenten vastgestelde en ondertekende herijking van de regionale woondeal. In de regionale woondeal is namelijk geen buitenstedelijke programmering opgenomen. Inspreker stelt voor om die tekstregel te schrappen, waardoor er geen strijdigheid meer is met de afspraken uit de regionale woondeal. Daarnaast is inspreker van mening dat de toelichting op artikel 2.24 over de zorgwoningen en de huisvesting voor arbeidsmigranten en seizoensarbeiders verwarring veroorzaakt met betrekking tot vervangende nieuwbouw.

Inspreker vraagt om duidelijkheid over de voorwaarden waaronder vervangende nieuwbouw is toegestaan, en of dit geldt voor zowel het hoofdgebouw als de bijgebouwen.

Reactie op de zienswijze

Zie reactie op zienswijze 27.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de toelichting bij artikel 2.24 van de verordening.

Artikel 2.24a Woonruimte arbeidsmigranten/seizoensarbeiders

31. Inspreker: Gemeente Schiermonnikoog

Kern van de zienswijze

Inspreker licht toe dat op de Waddeneilanden een belangrijk deel van de lokale economie op seizoenarbeid draait. Zonder passende huisvesting is het echter lastig om voldoende (seizoen)personeel aan te trekken. Inspreker zoekt een structurele, terugkerende oplossing voor circa 45-50 seizoenarbeiders in de periode april-oktober. Het doel is betaalbare en passende tijdelijke huisvesting te bieden, de druk op de reguliere en recreatieve voorraad te verminderen en niet-acceptabele situaties en overlast te voorkomen.

De huidige Omgevingsverordening staat logiesfuncties in beginsel alleen toe in bestaande bebouwing op agrarische erven en biedt geen mogelijkheid om werknemers van andere ondernemingen dan de eigen tijdelijk te huisvesten. Inspreker verzoekt om een Waddenspecifieke bepaling in de Omgevingsverordening op te nemen waardoor, naast gebruik van bestaande bebouwing, ook kleinschalige, verplaatsbare units op bestaande erven in het buitengebied kunnen worden toegestaan voor tijdelijke huisvesting van seizoenpersoneel, ook als het werknemers van andere eilander ondernemingen betreft.

Reactie op zienswijze

Wij begrijpen de urgentie van goede huisvesting van personeel op de Waddeneilanden. Wij willen graag verder met u aan de slag om hiervoor goede oplossingen te zoeken. Op voorhand zijn wij er echter nog niet voor om voor de Waddeneilanden specifiek een uitzondering te maken en huisvesting van personeel op boerenerven toe te staan. Dit heeft er enerzijds mee te maken dat ook op het vasteland dergelijke verzoeken bij ons liggen en dus goed nagedacht moet worden over het maken van een uitzondering voor de Wadden. Anderzijds kan het verruimen van de regels op boerenerven gevolgen hebben op de omgevingskwaliteiten, zoals de ruimtelijke kwaliteit en de leefbaarheid. Daarbij zou een dergelijke aanpassing van de regels betekenen dat de Omgevingsverordening opnieuw ter inzage gelegd zou moeten worden. Het gaat immers om een verruiming van de mogelijkheden. Belanghebbenden moeten de mogelijkheid hebben om hierop te kunnen reageren.

In de volgende aanpassing van de Omgevingsverordening zullen wij een nadere afweging maken. In de tussentijd kan de gemeente de provincie vragen om met een ontheffing mee te werken aan initiatieven. Artikel 8.1, eerste lid maakt het mogelijk om ontheffing te verlenen van het bundelingsprincipe in artikel 2.6. Dit betekent dat in bijzondere gevallen meegewerkt kan worden aan huisvesting die niet aansluit op het bestaand stedelijk gebied.

Conclusie

De zienswijze leidt tot aanpassing van artikel 8.1 van de verordening.

32. Inspreker: Gemeente Waadhoeke

Kern van de zienswijze

Inspreker verzoekt deze bepaling uit te breiden met de mogelijkheid voor huisvesting van arbeidsmigranten van binnen eenzelfde gemeente gevestigde, samenwerkende bedrijven op het bouwperceel van 1 van deze bedrijven, of op een anderszins geschikte maatwerklocatie buiten stedelijk gebied, waaronder in ieder geval begrepen de in de Omgevingsverordening opgenomen 'glastuinbouwlocaties'. Dit kan ten goede komen aan de ruimtelijke kwaliteit en betaalbaarheid van de huisvesting omdat de meest ideale locatie kan worden gezocht.

Reactie op de zienswijze

Wij zien op dit moment geen aanleiding om dit mee te nemen in de verordening. Zie ook de reactie onder 31. In de volgende aanpassing van de verordening zullen wij een nadere afweging maken.

Conclusie

De zienswijze leidt tot aanpassing van artikel 8.1 van de verordening.

33. Inspreker: Gemeente Weststellingwerf

Kern van de zienswijze

Volgens inspreker is ten aanzien van artikel 2.24a voorwaarde b niet goed te begrijpen. De zinstructuur is onduidelijk en de koppeling met een horecafunctie of recreatieve voorziening roept vragen op. Mogelijk bedoelt de toelichting iets anders; nadere verduidelijking wordt gewenst. De mogelijkheden om buiten bestaand stedelijk gebied de functie wonen toe te voegen blijven beperkt (alleen grenzend aan bestaand stedelijk gebied of op agrarisch perceel als beeld verstoringe bebouwing wordt opgeruimd). Gezien de grote woningbehoefte is het wenselijk om de mogelijkheden te verruimen, bijvoorbeeld door een ruimere ruimte-voor-ruimteregeling (meer dan twee woningen per saldo mogelijk maken)

Reactie op de zienswijze

De verruiming van de regels voor het toevoegen van woonfuncties in het landelijk gebied staat niet ter discussie. In POVI verband zullen wij hier nader een standpunt over innemen.

Nieuw in de verordening is de regel dat huisvesting voor arbeidsmigranten en seizoensarbeiders voor eigen personeel is toegestaan. Dus kan bij een hotel huisvesting worden gerealiseerd voor het eigen horecapersoneel en kan bij een agrarisch bedrijf huisvesting worden geregeld voor de eigen boerenarbeiders. In lid b is aanvullend alleen als voorwaarde gesteld dat de huisvesting op het bouwperceel moet plaatsvinden en dus niet op een perceel ernaast of op een locatie elders in het landelijk gebied. Wij zullen dit in de toelichting benadrukken.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de toelichting.

Artikel 2.55 Instructieregels activiteiten aandachtsgebied stiltegebied

34. Inspreker: Tennet TSO B.V.

Kern van de zienswijze

Inspreker verzoekt dat in de Omgevingsverordening wordt verduidelijkt dat de instructieregels voor geluidbelasting in aandachtsgebieden niet van toepassing zijn op bestaande hoogspanningsverbindingen en -stations.

Reactie op de zienswijze

Hoogspanningsstations en bovengrondse hoogspanningsverbindingen vallen inderdaad onder infrastructurele werken zoals bedoeld in artikel 4.38 lid 2 onder d. Hiermee zijn de regels voor het geluid in stiltegebieden niet van toepassing op deze werken. Hetzelfde geldt voor de instructieregels voor zowel bestaande als nieuwe aan te leggen hoogspanningsverbindingen en -stations.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

35. Inspreker: Gemeenschappelijke Regeling De Waddeneilanden

Kern van de zienswijze

Het is inspreker niet duidelijk wat de gevolgen zijn voor evenementen in aandachtsgebieden wanneer deze bepaling niet is geregeld in het omgevingsplan. Inspreker ziet hier graag nog een toelichting op en pleit er in ieder geval voor om huidige bestaande evenementen in de aandachtsgebieden uit te zonderen van vergunningsplicht.

Daarnaast ziet inspreker graag verduidelijkt dat eenmalige activiteiten wel toegestaan worden in deze aandachtsgebieden, nu het omgevingsplan geen eenmalige en/of vlottende activiteiten regelt.

Reactie op de zienswijze

Vanuit de rechtstreeks werkende regels van de omgevingsverordening over stiltegebieden geldt geen vergunningplicht in aandachtsgebieden, dus ook niet voor (al dan niet bestaande) evenementen. De inhoudelijke regels, inclusief een eventuele vergunningsplicht, worden door de gemeente in het omgevingsplan opgenomen, waarbij de betrokken instructieregels in acht moeten worden genomen. Dit geldt zowel voor activiteiten die planologisch ingebed moet worden (dan wel via het omgevingsplan, dan wel via een bopa) als voor eenmalige activiteiten. In de toelichting op de omgevingsverordening is opgenomen dat voor eenmalige en kortdurende activiteiten die niet kunnen voldoen aan de doelstelling wel plaats kunnen vinden, mits de geluidsverstoring in het stiltegebied zoveel mogelijk wordt beperkt.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

36. Inspreker: Gemeente Waadhoeke

Kern van de zienswijze

Inspreker heeft de volgende vragen bij dit artikel. Op basis van welke objectief vastgestelde criteria is tot deze begrenzing gekomen? Is er geïnventariseerd welke functies zich binnen het gebied bevinden? Heeft de provincie zich ervan vergewist welke consequenties de voorgestelde regeling heeft voor de betreffende functies? De kaart aandachtsgebied stiltegebieden is via de provinciale website als PDF beschikbaar gesteld. Gemeenten kunnen voor het omgevingsplan geen gebruik maken van documenten en kaartmateriaal in een dergelijke opmaak. Inspreker verwacht dat, indien deze bepaling in werking treedt, een geometrische grens Omgevingswetproof ter beschikking wordt gesteld, zodat deze ook daadwerkelijk als basis voor regels in het omgevingsplan kan dienen.

Reactie op de zienswijze

De begrenzing van de aandachtsgebieden stiltegebieden is op zodanige wijze bepaald dat er

een voldoende bufferzone rondom de stiltegebieden ontstaat, waarmee de stiltegebieden voldoende worden beschermd door activiteiten die buiten het stiltegebied geluid produceren. Juist vanwege de inventarisatie van bestaande functies in de aandachtsgebieden loopt de begrenzing niet overal gelijk. Voor bestaande bedrijfsmatige activiteiten in de aandachtsgebieden heeft de begrenzing van de aandachtsgebieden geen gevolgen; zie artikel 2.55 lid 4. De geometrische begrenzing van de aandachtsgebieden en stiltegebieden wordt vóór vaststelling van deze wijzigingsverordening op de juiste wijze ter beschikking gesteld.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

37. Inspreker: Land- en Tuinbouw Organisatie Noord

Kern van de zienswijze

Inspreker geeft aan dat buffergebieden van 500 meter een onnodige claim leggen op economische en agrarische gebruiksmogelijkheden. Er is geen valide basis voor generieke buffers. Volgens inspreker kan buffering binnen de bestaande stiltegebieden plaatsvinden.

De norm van 40 dB(A) in aandachtsgebieden is onrealistisch, gezien landbouw, recreatie en bewoning. Dit onderstreept de noodzaak om buffering binnen de bestaande stiltegebieden te regelen.

Reactie op de zienswijze

De noodzaak van de aandachtsgebieden rondom stiltegebieden is ingegeven vanuit de verplichting vanuit de rijksinstructieregel uit het Bkl om regels vast te stellen over het voorkomen of beperken van geluidsbelasting in aangewezen stiltegebieden. Zonder bufferzone rondom deze gebieden zouden nieuwe activiteiten kunnen ontstaan die de stilte in het stiltegebied verstoren. De aandachtsgebieden inbreiden in stiltegebieden is niet verder mogelijk; in dat geval zouden er geen stiltegebieden (van relevante omvang) meer bestaan, hetgeen strijdig zou zijn met voornoemde rijksinstructieregel.

Het stiltegebied beschermt, anders dan kennelijk wordt verondersteld, niet de aanwezige geluidsgevoelige functies of soorten, maar het gaat om het gebied op zichzelf. Het oogmerk van stiltegebieden is erop gericht de stilte in deze gebieden te beschermen.

Voor wat betreft de geluidnorm van 40 dB(A) geldt deze niet in een aandachtsgebied stiltegebied. Het geluid van nieuwe activiteiten die plaatsvinden in een aandachtsgebied mogen niet meer geluid dan van 40 dB(A) veroorzaken in een stiltegebied. Land- en tuinbouwfuncties kunnen overigens hoe dan ook niet door een aandachtsgebied worden beperkt, ook niet voor nieuwe activiteiten, gelet op het bepaalde in artikel 4.38 lid 2 onder a.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

38. Inspreker: Stichting Ganzencollectief Fryslân

Kern van de zienswijze

Inspreker geeft aan dat buffergebieden van 500 meter de economische en met name agrarische gebruiksmogelijkheden aanzienlijk en onevenredig beperken. Ook is er volgens inspreker geen basis voor algemene buffers van 500 meter. Volgens inspreker is het beter

om af te zien van deze bufferzones en is het goed mogelijk om zelf de positie te bepalen voor geluidseffecten in deze gebieden.

De norm van 40 dB(A) in aandachtsgebieden is zijn niet passend voor deze aandachtsgebieden, gezien landbouw, recreatie en bewoning. Buffering zou binnen de bestaande stiltegebieden geregeld moeten worden.

Reactie op de zienswijze

De noodzaak van de aandachtsgebieden rondom stiltegebieden is ingegeven vanuit de verplichting vanuit de rijksinstructieregel uit het Bkl om regels vast te stellen over het voorkomen of beperken van geluidsbelasting in aangewezen stiltegebieden. Zonder bufferzone rondom deze gebieden zouden nieuwe activiteiten kunnen ontstaan die de stilte in het stiltegebied verstoren. De aandachtsgebieden inbreiden in stiltegebieden is niet verder mogelijk; in dat geval zouden er geen stiltegebieden (van relevante omvang) meer bestaan, hetgeen strijdig zou zijn met voornoemde rijksinstructieregel.

Voor wat betreft de geluidnorm van 40 dB(A) geldt deze niet in een aandachtsgebied stiltegebied. Het geluid van nieuwe activiteiten die plaatsvinden in een aandachtsgebied mogen niet meer geluid dan van 40 dB(A) veroorzaken in een stiltegebied. Land- en tuinbouwfuncties kunnen overigens hoe dan ook niet door een aandachtsgebied worden beperkt, ook niet voor nieuwe activiteiten, gelet op het bepaalde in artikel 4.38 lid 2 onder a.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

39. Inspreker: Stichting Terschellings Oerol Festival

Kern van de zienswijze

Inspreker merkt op dat in de Omgevingsverordening Fryslân nu het begrip ‘aandachtsgebied’ wordt geïntroduceerd. De ruimhartige aanwijzing van het stiltegebied, vrijwel de volledige Wadden, met uitzondering van de bebouwde woonkernen, is in de nieuwe Omgevingsverordening overgenomen. Die ruimhartige aanwijzing, m.u.v. de bebouwde woonkernen, veronderstelt dat de toenmalige vaststelling van de verordening kennelijk incalculeerde dat geluid van toestellen of voertuigen buiten het stiltegebied door kon dringen in het stiltegebied. Een verdere inperking van geluid buiten de stiltegebieden, door de introductie van ‘aandachtsgebieden’ kan grote gevolgen hebben voor de beperkte delen van het eiland die nu nog niet als stiltegebied zijn aangewezen. Door de aanwijzing van de aandachtsgebieden valt zelfs vrijwel heel West-Terschelling binnen aandachtsgebied. Uit de toelichting blijkt daarvan geen rekenschap. Dat leidt bij inspreker tot de vraag met welk doel de aandachtsgebieden zijn aangewezen en of men zich realiseert wat voor gevolgen dit kan hebben voor de vergunningplicht van alle niet noodzakelijk geluid in de aandachtszone, buiten het stiltegebied. Het stiltegebied is al zeer ruimhartig aangewezen. Door een zone als aandachtsgebied rond het stiltegebied op te nemen, wordt het gebied met beperkingen nóg verder opgerekt. De criteria voor wat in de zone aandachtsgebied met of zonder omgevingsvergunning toelaatbaar is, zijn vaag. Naar de mening van inspreker worden de door de rechtbank geconstateerde ‘problemen’ met het aanwijzen van aandachtsgebieden niet zozeer opgelost als wel aanmerkelijk groter gemaakt. Inspreker verzoekt om af te zien van de aanwijzing van aandachtsgebieden.

Reactie op de zienswijze

Het doel van de aandachtsgebieden is om te voorkomen dat activiteiten buiten het stiltegebied ervoor zorgen dat in het stiltegebied zelf niet voldaan kan worden aan de

doelstelling van artikel 4.37b van de Omgevingsverordening. Kortom, de aandachtsgebieden dienen ter bescherming van de stilte in de stiltegebieden. Dat is noodzakelijk omdat de Rijksinstructieregel van artikel 7.11 lid 1 onder a van het Bkl bepaalt dat in de omgevingsverordening regels moeten worden opgenomen over het voorkomen of beperken van geluidbelasting in bij de omgevingsverordening aangewezen gebieden. Met dit doel zijn de aandachtsgebieden derhalve (beoogd) aangewezen. Hier kan ook niet, zoals wordt verzocht, van worden afgezien.

Voor wat betreft de gevolgen van een vergunningsplicht in aandachtsgebieden wordt opgemerkt dat er vanuit de omgevingsverordening géén vergunningplicht geldt voor activiteiten in deze gebieden (wat betreft stiltegebieden, afdeling 4.4, voor andere onderdelen kan nog steeds wel sprake zijn van een vergunningplicht). Het is aan de bevoegde gezagen van gemeenten in deze aandachtsgebieden om regels op te stellen waarmee rekening wordt gehouden met de doelstelling van artikel 4.37b van de Omgevingsverordening. Het begrip ‘rekening houden’ zal voor verschillende activiteiten anders uit kunnen pakken. Voorstelbaar is dat voor bijvoorbeeld een permanente bedrijfsmatige activiteit in het aandachtsgebied die veel geluid produceert, zoals bijvoorbeeld een puinverwerkingsbedrijf op een zodanige wijze planologisch zal moeten worden ingebed, zodat in het stiltegebied wordt voldaan aan de doelstelling van artikel 4.37b. Voor evenementen – die naar hun aard altijd tijdelijk zijn – is een andere aanpak denkbaar. Hiervoor hoeft ook niet per definitie een vergunningsplicht te gelden vanuit het omgevingsplan. De bevoegde gezagen kunnen in hun omgevingsplan bijvoorbeeld ook regels opnemen met bepaalde toegestane geluidsniveaus voor aangewezen activiteiten (doelvoorschriften) of bijvoorbeeld regels opnemen dat luidsprekers niet gericht mogen zijn op het stiltegebied (middelveorschriften). Het is dan ook niet zo dat er, vanwege de beoogde regels van deze verordening, geen evenementen mogelijk zijn in aandachtsgebieden of dat in deze gebieden een extra vergunningsplicht ontstaat. Bij activiteiten die plaatsvinden in zowel een stiltegebied als aandachtsgebied, zoals meerdere podia bij een evenement, wordt het geluid van de activiteit buiten het stiltegebied meegenomen in de toetsing van het gecumuleerde geluid.

Voor wat betreft de “vaagheid” van de criteria, zij opgemerkt dat het, nu het een instructieregel betreft, het aan de bevoegde gezagen van de gemeenten zelf is om hier invulling aan te geven. De instructieregel is niet vaag; duidelijk staat beschreven dat in aandachtsgebieden regels op moeten worden gesteld waarmee rekening gehouden wordt met de doelstelling van artikel 4.37b.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

Artikel 4.37a Aanwijzing stiltegebieden

40. Inspreker: Land- en Tuinbouw Organisatie Noord

Kern van de zienswijze

Inspreker merkt op dat Buitendijks Wad niet langer geldt als apart stiltegebied.

Reactie op de zienswijze

Inspreker merkt terecht op dat Buitendijks Wad niet langer geldt als apart stiltegebied. Dit gebied wordt nu opgenomen in het stiltegebied Waddenzee.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

41. Inspreker: Stichting Ganzencollectief Fryslân

Kern van de zienswijze

Inspreker merkt op dat Buitendijks Wad niet langer geldt als apart stiltegebied.

Reactie op de zienswijze

Inspreker merkt terecht op dat Buitendijks Wad niet langer geldt als apart stiltegebied. Dit gebied wordt nu opgenomen in het stiltegebied Waddenzee.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

Artikel 4.37b Doelstelling voor het geluid in een stiltegebied

42. Inspreker: Nederlandse Melkveehouders Vakbond

Kern van de zienswijze

Inspreker is van mening dat 40 dB wel 60 dB mag worden, zodat recreanten een normaal gesprek met elkaar kunnen voeren zonder hierop door een BOA te kunnen worden aangesproken.

Reactie op de zienswijze

In het Besluit kwaliteit leefomgeving is in artikel 7.11 door het Rijk bepaald dat provincies in de omgevingsverordening regels op moeten nemen over het voorkomen of beperken van geluidbelasting in de aangewezen stiltegebieden. In de Memorie van toelichting is vastgelegd dat deze regels ervoor moeten zorgen dat het geluid moet voldoen aan de Europese richtlijn omgevingslawaaï, artikel 3, onderdeel m. Dit onderdeel gaat over een stil gebied op het platteland. Uitgangspunt voor de geluidbelasting in deze gebieden is 40 dB(A).

De opgenomen norm van 40 dB(A) is een gemiddeld geluidniveau dat bepaald wordt over 24 uur. Mensen die stiltegebieden bezoeken zullen hier doorgaans niet 24 uur lang continu met elkaar praten. Recreanten kunnen dus normaal een gesprek met elkaar voeren.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

43. Inspreker: Vereniging Farmers Defence Force

Kern van de zienswijze

Inspreker begrijpt dat Gedeputeerde Staten borden zullen plaatsen langs de grenzen van een stiltegebied. Wat staat daarop? Verboden toegang? Aangevuld met een verwijzing naar de uitzonderingen? Volgens inspreker kan je dan niet meer in een stiltegebied al wandelend een gesprek (volgens literatuur 60 decibel) voeren. Inspreker verzoekt om genoemde 40 decibel aan te passen.

Reactie op de zienswijze

De borden die langs de grenzen van een stiltegebied geplaatst zullen worden, hebben als doel mensen erop te wijzen dat zij een stiltegebied betreden. In het algemeen is het doel van een stiltegebied voor iedereen duidelijk en zullen mensen begrijpen dat geluidverstoring in deze gebieden niet gewenst is. Zonder bebording zullen de meeste bezoekers van het gebied anders niet weten dat zij een stiltegebied betreden.

De opgenomen norm van 40 dB(A) is een gemiddeld geluidniveau dat bepaald wordt over 24 uur. Mensen die stiltegebieden bezoeken zullen hier doorgaans niet 24 uur lang continu met elkaar praten. Mensen kunnen dus normaal een gesprek met elkaar voeren.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

44. Inspreker: Stichting Terschinsky

Kern van de zienswijze

Inspreker merkt op dat op het strand van Terschelling veel wordt georganiseerd. Inspreker vraagt zich af of met de voorgestelde wijzigingen de zogenaamde “Strandnotitie” van 2025 aangevuld of vervangen gaat worden. Inspreker is bang dat zelfs wanneer de regels van de provincie duidelijk zijn en worden nageleefd (bij toestemming) er wellicht particulieren zijn die op basis van de nieuwe regels het anders interpreteren en naar de rechter zullen gaan, nu er nog geen jurisprudentie over bestaat. Inspreker verzoekt om duidelijke grenzen zonder grijze gebieden. Mag er bijvoorbeeld gedanst of film gekeken worden met Silent Disco koptelefoons, zonder versterkt geluid, maar wel menselijke stemmen? Zijn er grenzen qua periodes, tijden, aantal dagen, aantal mensen? Zijn aandachtsgebieden definitief en hoe wijken regels af van stiltegebieden? Verder vraagt inspreker extra aandacht voor Uit Je Duinpan: georganiseerd door vijf Terschellinger jongeren, verantwoord en duurzaam, voor circa vijfhonderd gasten.

Reactie op de zienswijze

De voorgestelde regels wijken, zoals inspreker terecht aangeeft, af van de oude regels omtrent stiltegebieden. De nieuwe regels zijn op een zodanige wijze opgesteld dat deze een uitvoerbaar en helder kader bieden voor de betrokkenen en uitvoerende instanties. Het ontbreken van een dergelijk kader was juist een belangrijke reden om de regels te herzien.

In de door inspreker genoemde strandnotitie onder de oude regels werd geen, althans onvoldoende, rekening gehouden met het gegeven dat een strand ook een stiltegebied is of kan zijn. De strandnotitie voldoet onvoldoende aan de instructieregel om een stiltegebied voldoende te beschermen. Gelet op het voorgaande is de systematiek van strandnotities verlaten, juist om te komen tot een helder, duidelijk en juridisch uitvoerbaar kader.

Voor wat betreft of er gedanst mag worden op het strand of een film worden gekeken met silent disco koptelefoons, zonder versterkte geluiden, zij opgemerkt dat vanuit de voorgestelde regels voor stiltegebieden geen beperkingen zullen gelden, zolang de activiteit (en de gebruikte materialen/toestellen voor bijv. de opbouw) voldoet aan artikel 4.37b. Als de activiteit korter duurt dan drie dagen op het strand is de activiteit hoe dan ook niet vergunningplichtig met betrekking tot stiltegebieden (afdeling 4.4). Met betrekking tot andere onderwerpen kan er nog wel een vergunningplicht bestaan.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

45. Inspreker: Land- en Tuinbouw Organisatie Noord

Kern van de zienswijze

Inspreker wijst erop dat er wordt gestreefd naar een geluidsniveau van 40 dB (A). Dit is ongeveer het niveau van natuurlijk geluid, zoals van vogels en windgeruis. In ons land, met

meer dan 536 inwoners per vierkante kilometer, is dat niet haalbaar. Volgens de literatuur is het geluidsniveau van een normaal gesprek 60 decibel. Er zullen veel uitzonderingen nodig zijn. Zo zal een wandelaar of een rieteler een omgevingsvergunning nodig hebben om een normaal gesprek te mogen voeren. Daarnaast zal defensie steeds meer gebruiksruimte nodig hebben met betrekking tot stilte. Er is dan geen ruimte meer voor andere activiteiten en partijen. Inspreker verzoekt om stiltegebieden anders te definiëren. Inspreker vraagt ook om de gebieden te schrappen waarvan duidelijk is dat het genoemde geluidsniveau niet haalbaar is of om daaraan een ander geluidsniveau toe te kennen. Zulke gebieden zijn onder andere Fryslân Buitendijks (agrarische activiteiten), Alde Feanen (scheepvaart/pleziervaart/recreatie) en het Friese deel van het Drents-Friese Wold (dagrecreatie).

Reactie op de zienswijze

De inspreker veronderstelt dat uit de toelichting en de regels zou volgen dat het streven erop is gericht om binnen stiltegebieden te komen tot een geluidsniveau dat in de buurt komt van natuurlijke geluiden, zoals vogels en windgeruis. Dit is onjuist. Zoals in de toelichting op artikel 3.47b en 4.38 is benadrukt horen activiteiten zoals agrarische activiteiten en andere gebiedseigen geluiden (bijvoorbeeld pratende bezoekers) onder gebiedseigen geluid en daarmee buiten de doelstelling van ten hoogste 40 dB(A) gedurende een aaneengesloten etmaal. De doelstelling geldt aldus voor niet-gebiedseigen geluiden. Heroverweging van gebieden met niet realistische stilteambities is daarmee niet aan de orde.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

46. Inspreker: Stichting Ganzencollectief Fryslân

Kern van de zienswijze

Inspreker wijst erop dat er wordt gestreefd naar een geluidsniveau van 40 dB (A). Dit is ongeveer het niveau van natuurlijk geluid, zoals van vogels en windgeruis. In ons land, met meer dan 536 inwoners per vierkante kilometer, is dat niet haalbaar. Volgens de literatuur is het geluidsniveau van een normaal gesprek 60 decibel. Er zullen veel uitzonderingen nodig zijn. Zo zal een wandelaar of een rieteler een omgevingsvergunning nodig hebben om een normaal gesprek te mogen voeren. Daarnaast zal defensie steeds meer gebruiksruimte nodig hebben met betrekking tot stilte. Er is dan geen ruimte meer voor andere activiteiten en partijen. Inspreker verzoekt om stiltegebieden anders te definiëren. Inspreker vraagt ook om de gebieden te schrappen waarvan duidelijk is dat het genoemde geluidsniveau niet haalbaar is of om daaraan een ander geluidsniveau toe te kennen. Zulke gebieden zijn onder andere Fryslân Buitendijks (agrarische activiteiten), Alde Feanen (scheepvaart/pleziervaart/recreatie) en het Friese deel van het Drents-Friese Wold (dagrecreatie).

Reactie op de zienswijze

Inspreker veronderstelt dat het streven erop is gericht om binnen stiltegebieden te komen tot een geluidsniveau dat in de buurt komt van natuurlijke geluiden, zoals vogels en windgeruis. Dit is onjuist. Zoals in de toelichting op artikel 4.37b en 4.38 is benadrukt horen activiteiten zoals agrarische activiteiten en andere gebiedseigen geluiden (bijvoorbeeld pratende bezoekers) onder gebiedseigen geluid en daarmee buiten de doelstelling van ten hoogste 40 dB(A) gedurende een aaneengesloten etmaal. De doelstelling geldt aldus voor niet-gebiedseigen geluiden. Heroverweging van gebieden met niet realistische stilteambities is daarmee niet aan de orde.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

47. Inspreker: Stichting Springtij Nederland

Kern van de zienswijze

Inspreker licht toe dat de voorgenomen wijzigingen in de omgevingsverordening grote gevolgen hebben voor het Springtij-evenement. Nagenoeg het gehele eilandoppervlak van Terschelling bestaat namelijk uit een natuur- of rustgebied. De huidige ontwerptekst geeft onvoldoende duidelijkheid en perspectief over toepassingen van uitzonderingen of maatwerk; positie van evenementen met een lange geschiedenis op de Waddeneilanden; de mogelijkheden voor nieuwe evenementen of het uitbreiden van bestaande evenementen die zorgvuldig en duurzaam georganiseerd worden. Het toetsingskader is verscherpt en hierdoor kan het evenement Springtij Forum niet plaatsvinden volgens de regels zoals deze opgenomen zijn in de derde wijzigingsverordening. Ondanks het feit dat het Springtij Forum in de voorgaande jaren plaats kon vinden onder de milieuregels die van toepassing waren/zijn, kan zij niet voldoen aan de eis van het geluidsniveau in stiltegebieden. Hierdoor ontstaat de situatie dat het evenement, dat altijd voldeed aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving en doorgang kon vinden middels een evenementenvergunning, zonder dat die wet- en regelgeving is gewijzigd, niet meer georganiseerd kan worden. Daarnaast komt de culturele sector onder druk te staan, terwijl de gastvrijheidssector een speerpunt is zoals volgt uit de beleidsbrief leefbaarheid 'Lokkich en sûn libje yn Fryslân'. Volgens inspreker is ook onvoldoende gemotiveerd waarom de wijzigingen nodig zijn in het kader van de natuurbescherming, omdat er altijd al gebruik wordt gemaakt van een toetsmoment.

Geluidsniveau onhaalbaar

Wanneer er een gemiddeld geluidsniveau geldt van 40 dB(A) als gemiddelde over 24 uur, zal het Springtij Forum niet meer plaats kunnen vinden. Op het arboportaal (de website van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid) is bijvoorbeeld al opgenomen dat een normaal gesprek een geluidsniveau oplevert van 60 dB(A). Ook gelden de strengere regels niet alleen in het stiltegebied, maar ook in het zogenoemde aandachtsgebied. Dit betekent dat ook een activiteit die niet in een daadwerkelijk stiltegebied wordt uitgevoerd, maar aan de rand van een stiltegebied, te maken krijgt met strengere toetsing. Dit is onevenredig in het geval van Terschelling, omdat er in dit geval praktisch geen gebieden meer overblijven die niet moeten voldoen aan de norm van een 24-uursgemiddelde van 40 dB(A).

Inspreker verzoekt om een optie tot het leveren van maatwerk op te nemen in de omgevingsverordening, waarbij er rekening wordt gehouden met de specifieke elementen van de verschillende evenementen die worden georganiseerd op de Waddeneilanden. Ook verzoekt inspreker om dergelijke voorstellen voor het toepassen van maatwerk af te stemmen op de feitelijke landschapsindeling en daarbij te kijken naar het volledige effect dat een evenement heeft op de omgeving en niet alleen te kijken naar de voorwaarde om een gemiddeld geluidsniveau van 40 dB(A) over 24 uur te hebben. Inspreker verzoekt om duidelijke ontheffings-/vergunningsmogelijkheden op te nemen, zodat organisatoren weten aan welke eisen zij moeten voldoen om in aanmerking te kunnen komen voor een eventuele ontheffing, mocht dit nodig zijn. Ook vraagt inspreker om een duidelijk toetsingskader op te stellen voor vergunningen voor dergelijke evenementen in bijvoorbeeld stiltegebieden, zodat organisatoren op voorhand duidelijk hebben wat zij moeten aanleveren en aan welke criteria hun evenement wordt getoetst. Inspreker verzoekt de mogelijkheid te onderzoeken om een speciale uitzonderingspositie te creëren voor evenementen waarbij de doelstelling van het

evenement in lijn ligt met de intentie van de wet- en regelgeving die is ontstaan om natuurgebieden en stiltegebieden te beschermen, waarmee dergelijke evenementen een bijzondere status krijgen en daarmee toch doorgang kunnen vinden.

Inspreker stelt voor om duidelijke bufferzones te creëren elk met een eigen geluidsnorm zodat het voor organisatoren van evenementen duidelijk wordt waar ze op de Waddeneilanden evenementen kunnen organiseren en wat op deze locatie de geluidsgrens is. Dit voorkomt onduidelijkheid bij organisatoren over wanneer zij te veel geluid produceren buiten de stiltegebieden. Nu staat er in de toelichting bij de wijzigingen van de verschillende artikelen dat het voorkomt dat er evenementen plaatsvinden aan de rand/grens van een stiltegebied. Het geluid is dan nog steeds hoorbaar binnen het stiltegebied, waardoor de geluidswaarden daar overschreden worden.

Reactie op de zienswijze

De gevolgen van de beoogde regels hoeven, anders dan indiener kennelijk veronderstelt, niet te zijn dat het evenement niet meer kan plaatsvinden. Het evenement kan een vergunning aanvragen en kan ook voldoen aan het toetsingskader. Het toetsingskader van artikel 4.38b is op een zodanige wijze bepaald dat bestaande, ook grote, evenementen daaraan kunnen voldoen. Het “op slot zetten” van het eiland voor evenementen is aldus niet aan de orde. In artikel 4.38b lid 6 is bovendien in een maatwerkmogelijkheid voorzien. Overigens zij erop gewezen dat de onderdelen van dit evenement die niet op het strand plaatsvinden, ook onder de huidige regels, vergunningsplichtig zijn, indien en voor zover gebruik wordt gemaakt van aangewezen toestellen als bedoeld artikel 4.39 (van de huidige verordening) en als er zonder noodzaak geluid wordt voortgebracht waarbij de heersende rust wordt verstoord (zie artikel 4.38 van de huidige verordening).

Anders dan kennelijk wordt verondersteld is het toetsingskader ook niet verscherpt, maar verduidelijkt ten opzichte van de huidige regels. Activiteiten die niet kunnen voldoen aan het geluidsniveau van gemiddeld 40 dB(A) in het stiltegebied kunnen niet plaatsvinden zonder melding of vergunning. Daarbij hoeft het evenement, anders dan indiener kennelijk meent, niet te voldoen aan voornoemde 40 dB(A); indien er een vergunnings- of meldingsplicht is dan geldt het toetsingskader van artikel 4.38b.

Voor de aandachtsgebieden gelden vanuit de omgevingsverordening geen direct werkende regels, maar is een instructieregel opgenomen. Het is aan de bevoegde gezagen van de gemeenten om hiervoor inhoudelijke regels op te nemen in het omgevingsplan die in lijn liggen met deze instructieregel. Het voorstel van indiener om te werken met “bufferzones met eigen geluidsnormen” kan door indiener bij de gemeente onder de aandacht worden gebracht. Uiteindelijk moeten de regels vanuit het omgevingsplan in een aandachtsgebied ervoor zorgen dat het geluid in het stiltegebied voldoet aan de doelstelling van artikel 4.37b.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

Artikel 4.38 Toepassingsbereik

48. Inspreker: Tennet TSO B.V.

Kern van de zienswijze

Inspreker verzoekt dat in de Omgevingsverordening wordt verduidelijkt dat hoogspanningsstations en bovengrondse hoogspanningsverbindingen vallen onder de

categorie “infrastructurele werken” zoals bedoeld in artikel 4.38 lid 2d Omgevingsverordening, en daarmee vergunningvrij zijn binnen stiltegebieden.

Reactie op de zienswijze

Hoogspanningsstations en bovengrondse hoogspanningsverbindingen vallen inderdaad onder infrastructuurle werken zoals bedoeld in artikel 4.38 lid 2 onder d. Hiermee zijn de regels voor het geluid in stiltegebieden niet van toepassing op deze werken. Hetzelfde geldt voor de instructieregels voor zowel bestaande als nieuwe aan te leggen hoogspanningsverbindingen en -stations.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

49. Inspreker: Gemeenschappelijke Regeling De Waddeneilanden

Kern van de zienswijze

Inspreker verzoekt een duidelijke begripsomschrijving van het begrip recreatieve- en sportactiviteiten op te nemen. Op deze manier kunnen de gemeenten beter bepalen wanneer de uitzondering van 4.38 wel of niet van toepassing is.

Inspreker verzoekt om het gebruik van drones, voor bijvoorbeeld natuurmonitoring of transport, op te nemen als uitzondering.

De gemeente Vlieland ziet graag het bestaande motorcrossterrein opgenomen als bestaande activiteit, zodat hiervoor ook een uitzondering van de regels geldt. Dit motorcrossterrein is al sinds mensenheugenis aanwezig en in gebruik. Daarnaast wordt op Vlieland op veel werkpaden van Staatsbosbeheer gereden met brommers en auto's, ook door toezichthouders of BOA's. Volgens de regels zou dit niet mogen omdat het geen wegen zijn. Er zijn een aantal jaarlijkse tradities waarbij over het gehele eiland gereden mag worden. Ook zijn er andere tradities en activiteiten zoals het bomen zagen door de houtvestersvereniging, het rijden met brommers etc. De gemeente Vlieland ziet deze traditionele, jaarlijks terugkerende activiteiten ook graag terug als uitzondering. Als daar een volledige opsomming voor nodig is, dan levert de gemeente die graag aan. Ook ziet inspreker graag het gebruik van drones, bijvoorbeeld voor natuurmonitoring of transport, terug als uitzondering.

Reactie op de zienswijze

Een duidelijke begripsomschrijving van recreatie- en sportactiviteiten is bewust niet opgenomen in de omgevingsverordening, aangezien een verdere duiding van deze begrippen zouden kunnen leiden tot ongewenste beperking van de reikwijdte van deze activiteiten. Wel is verduidelijkt in de toelichting dat het bij deze activiteiten gaat om de activiteiten an sich, en niet om mogelijk aansluitende activiteiten (zoals een feest na een sportactiviteit). Daarnaast is in de toelichting verduidelijkt dat huifkartochten en het rijden met motorvoertuigen op de stranden door de inwoners van de eilanden ook valt onder voornoemde activiteiten. Onzes inziens is hiermee de reikwijdte van deze activiteiten voldoende duidelijk.

Het gebruik van drones voor natuurmonitoring valt onder de uitzondering van activiteiten voor bescherming, onderhoud of beheer van het gebied (artikel 4.38 lid 2 onder f). Het gebruik van drones voor transport kan vallen onder de uitzondering van artikel 4.39 onder b, zolang het transport verband houdt met de openbare veiligheid, volksgezondheid of afwending van dreigend gevaar. Hierbij kan gedacht worden aan transport van medicatie.

Voor wat betreft het motorcrossterrein op Vlieland geldt dat hiervoor bewust geen uitzondering is opgenomen; voor geen enkel motorcrossterrein in een stiltegebied is een uitzondering opgenomen. Voor het gebruik van het motorcrossterrein dient zowel onder de huidige als onder de beoogde wijzigingsverordening een vergunning te worden aangevraagd.

Het rijden op werkpaden van Staatsbosbeheer door toezichthouders of BOA's valt onder de uitzondering van artikel 4.38 lid 2 onder f of g.

Voor individuele activiteiten die mogelijk als "recreatieve activiteit" kunnen gelden, adviseren wij contact op te nemen met onze provincie om te bezien of deze vergunningplichtig zijn of niet.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

50. Inspreker: Land- en Tuinbouw Organisatie Noord

Kern van de zienswijze

Inspreker meent dat het streven naar natuurlijk geluid in stiltegebieden in een dichtbevolkt land onrealistisch is. Dit leidt tot veel uitzonderingen en conflicten met andere belangen, zoals defensie. Inspreker pleit voor heroverweging van stiltegebieden waar ambities niet haalbaar zijn, zoals Fryslân Buitendijks, Alde Feanen en het Friese deel van het Drents Friese Woud.

Inspreker merkt op dat voor niet-genoemde activiteiten en toestellen in artikel 4.38 en 4.39 straks een vergunningplicht geldt, wat kan leiden tot dubbele vergunningen en frustratie. Dit pleit opnieuw voor interne buffering van stiltegebieden.

Daarnaast is de uitzonderingslijst incompleet. Een aantal voorbeelden die toegevoegd moeten worden: akoestische middelen voor faunapreventie (knalapparaten, alarmpistolen, noodkreten); afschot voor verjaging en populatiebeheer; ventilatoren in en buiten gebouwen; statische verbrandingsmotoren voor koeling, elektriciteit, CO₂, warmte of pompen.

Reactie op de zienswijze

De inspreker veronderstelt dat uit de toelichting en de regels zou volgen dat het streven erop is gericht om binnen stiltegebieden te komen tot een geluidsniveau dat in de buurt komt van natuurlijke geluiden, zoals vogels en windgeruis. Dit is onjuist. Zoals in de toelichting op artikel 4.37b en 4.38 is benadrukt horen activiteiten zoals agrarische activiteiten en andere gebiedseigen geluiden (bijvoorbeeld pratende bezoekers) onder gebiedseigen geluid en daarmee buiten de doelstelling van ten hoogste 40 dB(A) gedurende een aaneengesloten etmaal. De doelstelling geldt aldus voor niet-gebiedseigen geluiden. Heroverweging van gebieden met niet realistische stilteambities is daarmee niet aan de orde.

Voor wat betreft de dubbele vergunningplicht die gaat gelden voor wat betreft N2000-gebieden, zij opgemerkt dat deze omgevingsverordening geen nieuwe vergunningsplicht oplegt ten opzichte van de huidige regels of de voorganger onder de provinciale milieuverordening, waar nog werd gewerkt met het figuur van een ontheffing. Het tegendeel is het geval; de nieuwe regels over stiltegebieden zorgen voor een vermindering van regeldruk en vergunningplicht, doordat meer activiteiten zijn uitgezonderd.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

51. Inspreker: Particuliere indiener 3

Kern van de zienswijze

Inspreker heeft de volgende vragen bij artikel 4.38. Welke perioden worden er met dag- en avondperiode bedoeld? Wordt de oude notitie uit aug. 2005 van de gemeente Terschelling als een beleidsnotitie aangemerkt, waardoor dit artikel tot 1 januari 2027 niet van toepassing is? In deze beleidsnotitie is in het geheel niets vastgelegd omtrent van toepassing zijnde voorschriften in een Stiltegebied. In 2005 was het Stiltegebied nog niet vastgesteld. Dus derhalve zijn er geen algemene beleidsregels waarop vrijstelling zou kunnen worden verleend voor activiteiten op het strandgedeelte van het eiland Terschelling.

Reactie op de zienswijze

De dagperiode is van 7 uur tot 19 uur. De avondperiode is van 19 uur tot 23 uur. De nachtperiode is van 23 uur tot 7 uur. Dit zal worden verduidelijkt door middel van een toevoeging in de begripsbepalingen (artikel 1.1).

In de huidige omgevingsverordening is een uitzondering van het verbod om zonder omgevingsvergunning zonder noodzaak geluid voort te brengen opgenomen voor recreatieve en culturele activiteiten die plaatsvinden op het strandgedeelte van een eilandgemeente met een eigen strandbeleid. Ook Terschelling heeft strandbeleid en gaat het om, zoals indiener terecht aangeeft, de strandnotitie van 23 augustus 2005. Het gegeven dat de strandnotitie dateert uit 2005 is niet van belang, aangezien in de uitzondering op het verbod niet is bepaald dat het strandbeleid moet zijn vastgesteld na een bepaalde datum of zaken moet vermelden over stiltegebieden. De uitzondering op het verbod wordt gecontinueerd tot 1 januari 2027 op grond van het overgangsrecht. Zonder overgangsrecht zouden bepaalde activiteiten die thans zijn vrijgesteld plotseling worden geconfronteerd met een vergunningplicht. De omgevingsvergunning onder de nieuwe omgevingsverordening kan pas worden aangevraagd en verleend nadat de gewijzigde verordening in werking is getreden. Omdat veel activiteiten plaatsvinden in de zomer, zou zonder overgangsrecht onvoldoende tijd beschikbaar (kunnen) zijn om een vergunning te verlenen.

Conclusie

In de begripsbepalingen zal de dag-, avond- en nachtperiode worden gedefinieerd.

52. Inspreker: Stichting Evenementen Terschelling

Kern van de zienswijze

Inspreker wijst op de evenementen Berenloop en Fjoertoer Terschelling die jaarlijks op Terschelling worden georganiseerd. Volgens inspreker kunnen de voorgestelde wijzingen grote gevolgen hebben voor evenementen op Terschelling, omdat bijna het volledige eiland bestaat uit natuur- of rustgebied. Inspreker meent dat de ontwerptekst onduidelijk is over de toepassing van uitzonderingen of maatwerk, de samenloop met bestaande Wnb, de positie van evenementen met bestaande ontheffingen en de mogelijkheden voor nieuwe evenementen die zorgvuldig en duurzaam georganiseerd worden. Inspreker noemt daarvoor de volgende argumenten: (i) opname in het Natura2000 plan borgt natuurbescherming al uitgebreid vanuit het verleden, (ii) lopende rechten moeten beschermd blijven, (iii) evenementen leveren sociale en economische waarde, (iv) Waddeneilanden hebben maatwerk nodig, (v) nieuwe evenementen moeten mogelijk blijven, zoals sportieve en recreatieve evenementen, en (vi) geluidsniveau van 40dbA is onhaalbaar. Inspreker verzoekt om maatwerk voor de Waddeneilanden op te nemen, een overgangsregeling en

bescherming van bestaande rechten, heldere ontheffings- en vergunningsmogelijkheden, duidelijke ruimte voor nieuwe evenementen en behoud van middelgrote evenementen.

Reactie op de zienswijze

In de voorgestelde regeling is juist voor recreatie en sportactiviteiten die plaatsvinden in de dag- of avondperiode op de stranden van de Waddeneilanden een uitzondering opgenomen op het toepassingsbereik; voor deze activiteiten geldt dus niet langer een verbod. Hiervoor is juist een uitzondering opgenomen. Voor evenementen zoals Fjoertoer met locaties waarbij aangewezen toestellen worden gebruikt in het stiltegebied geldt mogelijk wel een vergunningsplicht, zoals dat thans (m.u.v. het strandgedeelte) ook al het geval is. Overigens vallen bestaande ontheffingen die op grond van de voormalige Provinciale Milieuverordening (PMV) onder het overgangsrecht van artikel 9.6 van de omgevingsverordening. Dit geldt o.a. voor de verleende PMV-ontheffing die geldt tot en met 2028 voor Fjoertoer. Fjoertoer heeft dus tot en met 2028 géén nieuwe omgevingsvergunning nodig voor het stiltegebied. Omgevingsvergunningen die op grond van de huidige regels uit de omgevingsverordening zijn verleend vallen ook onder het overgangsrecht. Om onduidelijkheid daarover te voorkomen voegen wij aan artikel 9.7 een derde lid toe, waarin wij expliciet aangegeven dat bestaande omgevingsvergunningen onder het overgangsrecht vallen.

Voor de Berenloop zij opgemerkt dat, zolang er geen gebruik wordt gemaakt van de aangewezen toestellen uit artikel 4.39 in het stiltegebied, er ook geen omgevingsvergunning is vereist op grond van afdeling 4.4 (stiltegebieden) van de verordening. Met betrekking tot andere onderwerpen kan er nog wel een vergunningplicht gelden.

Het toetsingskader van stiltegebieden moet bovendien worden onderscheiden van het toetsingskader van natuurregelgeving (voorheen Wet natuurbescherming). Het oogmerk van afdeling 4.4 houdt geen verband met gebieds- en of soortenbescherming. De regels van afdeling 4.4 zijn opgesteld met het oog op het beschermen van het natuurlijk stille karakter met bijbehorende gebiedseigen geluiden van een stiltegebied, het bieden van een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving ter bevordering van het welzijn en de gezondheid van bewoners en bezoekers, daarbij bijdragend aan de bewustwording van een natuurlijk stil karakter als omgevingskwaliteit. Samenloop met de Wet natuurbescherming (oud) is dan ook niet aan de orde.

De gevolgen van de beoogde regels hoeven, anders dan indiener kennelijk veronderstelt, niet te zijn dat er geen nieuwe evenementen meer kunnen plaatsvinden. Het toetsingskader van artikel 4.38b is op een zodanige wijze bepaald dat ook nieuwe evenementen daaraan kunnen voldoen. In artikel 4.38b lid 6 is bovendien in een maatwerkmogelijkheid voorzien.

Anders dan kennelijk wordt verondersteld is het toetsingskader ook niet verscherpt, maar verduidelijkt ten opzichte van de huidige regels. Activiteiten die niet kunnen voldoen aan het geluidsniveau van gemiddeld 40 dB(A) in het stiltegebied kunnen niet plaatsvinden zonder melding of vergunning. Daarbij hoeft het evenement, anders dan indiener kennelijk meent, niet te voldoen aan voornoemde 40 dB(A); indien er een vergunnings- of meldingsplicht is dan geldt het toetsingskader van artikel 4.38b.

Conclusie

De zienswijze leidt tot het toevoegen van een derde lid aan artikel 9.7.

53. Inspreker: Stichting Terschellings Oerol Festival

Kern van de zienswijze

Het is inspreker onduidelijk waarom bestaande evenementen niet als bestaand gebruik

worden aangemerkt. Oerol vindt al 45 jaar plaats op Terschelling en dateert van voor de aanwijzing van de Wadden als stiltegebied. Daar komt bij dat het karakter van Oerol ("Overal") is dat de activiteiten letterlijk over het hele eiland kunnen plaatsvinden. Die spreiding en verscheidenheid vormen ook de kern om in balans met de omgeving te kunnen werken. Inspreker verzoekt dan ook haar 10-daags evenement Oerol, inclusief op- en afbouw aan te merken als bestaand (bedrijfsmatig) gebruik.

Reactie op de zienswijze

In deze beoogde wijzigingsverordening is er bewust voor gekozen om bestaande evenementen niet uit te zonderen van een vergunningsplicht. Dit zou om meerdere redenen onwenselijk zijn. Allereerst is er geen sprake van een nieuwe vergunningsplicht. Ook onder de huidige omgevingsverordening kan er een omgevingsvergunningsplicht gelden, dit was ook het geval onder de Provinciale Milieuverordening (PMV) waarin werd gewerkt met het figuur van een ontheffing. Ten tweede zou het thans opeens uitzonderen van een vergunningsplicht van bestaande evenementen ertoe leiden dat deze bestaande evenementen worden bevoordeeld ten opzichte van nieuwe initiatieven, zonder dat daarvoor vanuit het belang van de stiltegebieden een rechtvaardiging bestaat. Ten slotte zou het uitzonderen van een vergunningsplicht voor bestaande evenementen, waarbij vaak een grote verstoring in het stiltegebied ontstaat, ertoe kunnen leiden dat het geluid van deze evenementen onbegrensd is, zonder enige sturingsmogelijkheid van de provincie op het beperken van de geluidsbelasting, terwijl de instructieregel vanuit het Bkl daartoe wel verplicht. Derhalve maakt bestaand gebruik van evenementen geen onderdeel uit van deze verordening.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

54. Inspreker: Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging

Kern van de zienswijze

Inspreker waardeert dat in artikel 4.38 lid 2 sub a expliciet is opgenomen dat de jacht is uitgezonderd van de reikwijdte van de regels voor stiltegebieden. Daarmee wordt recht gedaan aan de gebiedseigen karakteristiek van geluiden die al sinds lange tijd in het landelijk gebied voorkomen.

Echter, inspreker constateert dat in deze uitzonderingsbepaling populatiebeheer uitgevoerd in opdracht van de provincie, en schadebestrijding in opdracht van grondgebruikers niet expliciet worden genoemd. Dit terwijl deze vormen van beheer regelmatig plaatsvinden met vergelijkbare middelen (zoals het geweer) als bij de jacht.

Inspreker verzoekt daarom om in artikel 4.38 lid 2 sub a óók expliciet populatiebeheer en schadebestrijding op te nemen als uitzonderingsgronden. Dit voorkomt toekomstige juridische discussies en voorkomt dat belangengroepen dergelijke activiteiten proberen te verbieden via een beroep op stiltegebiedregels. Voor de uitvoeringspraktijk is helderheid hier van groot belang.

Reactie op de zienswijze

Indiener constateert terecht dat er discussie zou kunnen ontstaan of met de uitzondering van de jacht, ook is bedoeld populatiebeheer vanwege schadebestrijding uit te zonderen. Dit is wel beoogd. Akoestische middelen alsook het toepassen van afschot vanwege faunaschade, of andere wettelijke belangen om tot afschot over te gaan valt onder 4.38 lid 2 onder a en sub f. Niettemin zal in de tekst onder a worden opgenomen – om ieder misverstand te

voorkomen – dat uitoefening van afschot wegens wettelijke belangen (zoals schadebestrijding of verkeersveiligheid), is uitgezonderd.

Conclusie

In artikel 4.38 lid 2 onder a zal (ondersteunend) afschot worden opgenomen. Daarnaast zal in de toelichting onder 4.38 worden verduidelijkt dat (ondersteunend) afschot vanwege een van de wettelijke belangen (zoals belangrijke schade, natuurbelangen of verkeersveiligheid) is uitgezonderd van het toepassingsbereik. Voorts zal in de toelichting worden opgenomen dat akoestische middelen in het kader van preventie en beperking van faunaschade is uitgezonderd van het toepassingsbereik, nu dit valt onder a en f.

Artikel 4.38b Verbod en omgevingsvergunning activiteiten in een stiltegebied

55. Inspreker: Gemeenschappelijke Regeling De Waddeneilanden

Kern van de zienswijze

Inspreker ziet een tegenstrijdigheid: evenementen op stranden met versterkt geluid zijn volgens art. 4.38b uitgezonderd van vergunningplicht (max. 3 dagen), maar de toelichting stelt dat deze uitzondering niet geldt. Dit vraagt om verduidelijking.

Daarnaast wil inspreker een duidelijke omschrijving van “activiteit” onder lid 8. Vallen evenementen uit de APV hieronder? En ook voorbeelden zoals een barbecue of kampvuur met muziek?

Verder vraagt inspreker toelichting op: (i) de richtlijnen voor de Best Beschikbare Technieken en gevolgen voor kleine organisaties; (ii) de indieningsvereisten voor een melding bij gedeputeerde staten; (iii) de betekenis van deze voorwaarden voor meerdaagse evenementen zoals Oerol. Ook ziet inspreker graag uitleg van het begrip “activiteit met een luidruchtig karakter”, dat op meerdere plaatsen voorkomt.

Onder dit artikel geldt dat tussen activiteiten minimaal 8 dagen moet zitten, anders worden de activiteiten gezien als één activiteit en geldt er mogelijk een vergunningplicht. Hoe werkt dit bij verschillende organisatoren op dezelfde plek of bij opeenvolgende weekenden? Inspreker stelt voor om dit te verlagen naar 7 dagen en om twee activiteiten tegelijk mogelijk te maken in stiltegebied bij voldoende afstand.

Daarnaast heeft inspreker zorgen over hoge leges van € 5100 voor vergunningen in stiltegebieden. Inspreker ontvangt graag een onderbouwing, omdat dit bedrag niet in verhouding staat tot kleine evenementen.

Tot slot vindt inspreker de formule voor geluidsbelasting vaag en niet handhaafbaar. De formule zou praktisch ingesteld moeten worden. Ook is de bovengrens van 40 dB niet realistisch, omdat natuurgeluiden of weersomstandigheden dit al overschrijden.

Reactie op de zienswijze

Voor wat betreft de vermeende tegenstrijdigheid in artikel 4.38b in samenhang met de toelichting op artikel 4.38 zij opgemerkt dat in artikel 4.38 is bepaald dat evenementen niet onder de uitzondering vallen van het toepassingsbereik. De toelichting op artikel 4.38 geeft dan ook aan dat een evenement valt onder het toepassingsbereik. In artikel 4.38b lid 8 is bepaald dat een activiteit dat maximaal drie dagen aaneengesloten dagen plaatsvindt op het strandgedeelte van een Waddeneiland niet omgevingsvergunningplichtig is met betrekking tot stiltegebieden (mogelijk wel voor andere onderwerpen), maar meldingsplichtig. De

activiteit moet alsnog voldoen aan de regels en valt dus wel onder het toepassingsbereik. Van een tegenstrijdigheid is derhalve geen sprake.

Over het begrip “activiteit” merken wij op dat uitgegaan moet worden van elke activiteit die de heersende natuurlijke geluiden in een stiltegebied kan verstoren. In het begrip “activiteit” zelf zit geen verdere beperking. Een nadere definitie of omschrijving is dan ook niet nodig. Evenementen of andere activiteiten (zoals een barbecue of kampvuur met muziek) vallen aldus onder het begrip “activiteit” en moeten voldoen aan de regels uit de verordening. Dit betekent niet dat er dus ook altijd een verbod of vergunningsplicht geldt voor deze activiteit.

Voor de Best Beschikbare Technieken merken wij op dat deze alleen gelden voor activiteiten met een luidruchtig karakter. Hierbij kan worden gedacht aan de diverse soorten maatregelen die getroffen kunnen worden die de verstoring op het stiltegebied zoveel als redelijkerwijs mogelijk beperken, zoals het gebruik van stille aggregaten, accupacks, elektrische hulpmiddelen enzovoorts. In artikel 4.38b lid 8 wordt voor kortdurende evenementen ook de verplichting opgelegd om hieraan te voldoen. Voor kleine evenementen kan dit niet altijd worden verlangd; om die reden wordt artikel 4.38b lid 8 herzien.

De gevraagde indieningsvereisten bij een melding zullen worden verduidelijkt in artikel 4.40. In een nieuw lid zal worden opgenomen dat een melding vergezeld moet gaan van de gegevens als bedoeld in artikel 4.40 lid 1 onder a en b.

Voor activiteiten in een stiltegebied die langer duren dan drie aaneengesloten dagen (zoals Oerol of andere meerdaagse evenementen op de stranden van de eilanden) geldt dat deze een omgevingsvergunning moeten aanvragen/hebben, tenzij de activiteit is vrijgesteld of geen verstoring oplevert in het stiltegebied.

Uitleg van het begrip “activiteiten met een luidruchtig karakter” zal geschieden door het opnemen van een definitie in artikel 1.1. De definitie zal als volgt luiden: “activiteiten met een duur van één of meerdere dagen, met een grote publieke belangstelling en een geluidproductie die tot (ver) buiten de locatie waar de activiteit plaatsvindt hoorbaar is.”

Indiener vraagt duidelijkheid over de werking van de uitzondering van artikel 4.38b lid 8. Wij verwijzen naar de artikelsgewijze toelichting waarin is omschreven dat de beperking van acht dagen geldt voor dezelfde organisator. Een ander evenement van een andere organisator wordt hierin aldus niet beperkt. Kortom, twee activiteiten (of meer) tegelijk in een stiltegebied is (onder de voorwaarden uit deze verordening) mogelijk. Ook is het niet onmogelijk voor een ander evenement om in een opvolgend weekend ook een activiteit te organiseren. De acht dagen ziet op een activiteit van dezelfde organisator. Ook dezelfde organisator kan een geluidsverstorende activiteit organiseren in een opvolgend weekend, maar zal in dat geval een vergunning moeten aanvragen. Een verlaging naar zeven dagen is aldus niet aan de orde.

De leges voor een omgevingsvergunning vallen buiten de reikwijdte van deze verordening. Niettemin wijzen wij erop dat de legesverordening voor 2026 recent is vastgesteld; hierbij zijn de leges voor een omgevingsvergunning stiltegebied verlaagd. Voor een melding gelden geen leges.

In de toelichting op artikel 4.37b is aangegeven dat het geluidniveau van 40 dB(A), gemiddeld genomen over 24 uur, ziet op het gewenste totale geluidniveau van niet-gebiedseigen geluiden in een stiltegebied. Natuurgeluiden als de branding, of weersomstandigheden zijn wel gebiedseigen geluiden. Hier ziet de norm dus niet op. In het Besluit kwaliteit leefomgeving is in artikel 7.11 door het Rijk bepaald dat provincies in de omgevingsverordening regels op moeten nemen over het voorkomen of beperken van

geluidbelasting in de aangewezen stiltegebieden. In de Memorie van toelichting op het Bkl is vastgelegd dat de regels die de provincie stelt voor haar stiltegebieden ervoor moeten zorgen dat het geluid moet voldoen aan de Europese richtlijn omgevingslawaai, artikel 3, onderdeel m. Dit onderdeel gaat over een stil gebied op het platteland. Uitgangspunt voor de geluidbelasting in deze gebieden is 40 dB(A). Een geluidnorm baseren op het heersende geluidniveau van een stiltegebied is daarbij niet realistisch. Het geluidniveau van gebiedseigen geluiden kan enorm variëren per stiltegebied, per jaargetijde en per weersomstandigheid. Deze werkwijze is daarom niet geschikt om te gebruiken voor het vaststellen van een norm.

Conclusie

De zienswijze leidt tot herziening van artikel 4.38b lid 8; het voldoen aan de vereisten van het vijfde lid onder c (Best Beschikbare Technieken) wordt geschrapt.

Daarnaast wordt in een nieuw lid in artikel 4.40 verduidelijkt wat de indieningsvereisten zijn van een melding.

Artikel 1.1 wordt aangevuld met een definitie van het begrip “activiteit met een luidruchtig karakter”.

56. Inspreker: Particuliere indiener 3

Kern van de zienswijze

Inspreker meent dat de totale geluidsproductie van alle vergunningplichtige activiteiten binnen max. 20/50 % van de oppervlakte van het desbetreffende stiltegebied hoger mag zijn dan 40 dB (A). Inspreker vraagt zich af of er in deze zones vervolgens onbeperkt een cumulatie van geluid kan worden geproduceerd? En als er volgens lid 8 geen vergunningsplicht noodzakelijk is in de genoemde situatie, hoe kan dan worden geconstateerd of het te produceren geluid van de activiteit voldoet aan de vereisten van het 5e lid?

Bij de verwijzing naar de uitspraak van de rechtbank Noord-Nederland 13 oktober 2023, ECLI:NL:RBNNE:2023:4162, vraagt inspreker zich af waarom niet wordt aangegeven dat door het ontbreken van geluidsnormen, de bedoelde ontheffing is vernietigd en er dus alsnog geluidsnormen moeten worden opgenomen in de Omgevingsverordening. Volgens inspreker zijn de artikelen omtrent stiltegebieden te onduidelijk en vrijblijvend.

Reactie op de zienswijze

Cumulatie van geluid in het deel van het stiltegebied waarvoor een vergunning wordt verleend, wordt beperkt doordat 50 procent van de oppervlakte van het stiltegebied onder de 40 dB(A) moet blijven. Hierdoor is er geen sprake van onbegrensde cumulatie in het stiltegebied.

Voor wat betreft de controle op het geluid van meldingsplichtige activiteiten, kan het bevoegd gezag op basis van de ingediende gegevens bepalen hoeveel geluid er geproduceerd mag worden. Zo nodig kan er een controle ter plaatse plaatsvinden om te bepalen of wordt voldaan aan het toegestane geluidsniveau.

Tot slot over de uitspraak inzake festival Eilân. In deze uitspraak overweegt de rechtbank, anders dan indiener kennelijk veronderstelt, niet dat er geluidsnormen moeten worden opgenomen in de omgevingsverordening. Wel moet volgens de rechtbank in het bestreden besluit dat voorlag worden bepaald wat aanvaardbaar is. Door het opnemen van een geluidsnorm in deze omgevingsverordening in combinatie met een aanvaardbaar

verstoringsgebied, wordt hieraan voldaan door het stellen van algemene regels voor alle activiteiten waarop deze verordening betrekking heeft. Hierdoor hoeft er geen separate normstelling plaats te vinden op beschikkingsniveau en ontstaat er een helder en algemeen geldend kader.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

57. Inspreker: MooiWeer B.V. en Island Gym B.V.

Kern van de zienswijze

Inspreker licht haar ondernemingen, activiteiten en (maatschappelijke) bijdragen toe. Inspreker meent dat haar evenementen een gezonde eilandcultuur, bewustzijn van natuur en de toekomstbestendigheid van voorzieningen versterken. Tot op heden zonder stiltegebied- en natuurvergunning van de provincie en zonder incidenten of natuurschade. Inspreker stelt dat zij met sport en recreatie een essentiële bijdrage levert aan de kwaliteit en instandhouding van stiltegebieden. Inspreker meent dat de voorgestelde regelgeving voor afdeling 4.4 (stiltegebieden) natuurlijke en laag-geluidbeginnende evenementen onnodig vergunningplichtig maakt, duurzame innovatie en toekomstplanning belemmert, een extra bestuurslaag zonder aantoonbare noodzaak introduceert en kosten, onzekerheid en juridisch risico voor ondernemers vergroot. Dit lijkt een beleidswijziging zonder feitelijke aanleiding, er is geen sprake van problemen rondom haar activiteiten. Inspreker verzoekt om (i) maatwerk voor begeleide, niet-gemotoriseerde dagrecreatie (hierbij: meldplicht i.p.v. omgevingsvergunning), (ii) duidelijke, voorspelbare toetsingscriteria (hierbij: vooraf inzicht in eisen en onderzoekspllicht), (iii) objectieve bufferzones in aandachtsgebieden (hierbij: heldere kaartnormen, voorkomt willekeur), (iv) expliciete erkenning van sport en recreatie als omgevingskwaliteit (hierbij: maatschappelijke waarde meewegen), (v) vergunningtermijnen van 10 jaar bij bewezen zorgvuldigheid (hierbij: noodzaak voor investeringszekerheid), (vi) gebruik van bestaande kaartinformatie (hierbij: recreatiezones zichtbaar en bestuurlijk verankerd).

Reactie op de zienswijze

Anders dan inspreker meent, zorgen de beoogde regels niet voor een nieuwe of extra bestuurslaag. Ook onder de huidige omgevingsverordening, alsmede onder de daarvoor geldende Provinciale Milieuverordening (PMV), kon er een omgevingsvergunningplicht of ontheffingsplicht ontstaan voor activiteiten in stiltegebieden, te verlenen door het college van gedeputeerde staten van Fryslân.

Bovendien zorgt de voorgestelde regeling juist voor een vermindering van vergunningsplichtige activiteiten, doordat activiteiten van maximaal drie dagen aaneengesloten op het strand van de Waddeneilanden, anders dan thans het geval is, niet langer vergunningsplichtig zijn met betrekking tot stiltegebieden (afdeling 4.4). Let op, voor andere onderwerpen kan nog steeds wel sprake zijn van een vergunningplicht. Daarnaast zijn ook, anders dan nu het geval is, recreatieve en sportactiviteiten op de stranden in zijn geheel uitgesloten van een vergunningsplicht (voor wat betreft stiltegebieden).

Maatwerk voor begeleide, niet-gemotoriseerde dagrecreatie, zoals wordt verzocht, heeft plaatsgevonden in de voorgestelde regels. Bestaande bedrijfsmatige activiteiten (zoals de beschreven outdooractiviteiten, paintball, vlotbouwen enzovoorts) zijn in artikel 4.38 lid 2 uitgezonderd van een vergunnings- of meldingsplicht. Bovendien zijn de voorgestelde regels voor activiteiten die de heersende natuurlijke geluiden niet verstoren in een stiltegebied hoe dan ook niet van toepassing (zie artikel 4.38 lid 1).

Voor wat betreft duidelijke, voorspelbare toetsingscriteria, waarbij de eisen en onderzoeksplicht vooraf inzichtelijk zijn, zij verwezen naar artikel 4.38b en de toelichting daarop.

De stiltegebieden zullen worden aangegeven door middel van kaartmateriaal met geometrische begrenzing; dit zorgt aldus voor helder kaartmateriaal.

Erkenning van sport en recreatie als omgevingskwaliteit kan niet plaatsvinden over de boeg van de regels over stiltegebieden, aangezien het oogmerk van deze regels is het beschermen van het natuurlijk stille karakter met bijbehorende gebiedseigen geluiden van een stiltegebied, het bieden van een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving ter bevordering van het welzijn en de gezondheid van bewoners en bezoekers, daarbij bijdragend aan de bewustwording van een natuurlijk stil karakter als omgevingskwaliteit.

Overigens zijn recreatieve en sportactiviteiten die plaatsvinden in de dag- of avondperiode op de stranden van de Waddeneilanden uitgezonderd van de regels van afdeling 4.4; in zoverre zijn de belangen van dergelijke activiteiten wel degelijk meegenomen bij het opstellen van de nieuwe regels.

Een voorgestelde looptijd van een vergunning van tien jaar is ongewenst; een looptijd van maximaal vijf jaar doet recht aan de belangen van het stiltegebied én aan die van een vergunninghouder. Een langere looptijd zou er bovendien toe kunnen leiden dat nieuwe initiatieven mogelijk beperkt kunnen worden. Tegen het einde van een looptijd van een vergunning kan een nieuwe vergunning worden aangevraagd. Alsdan kan er door het bevoegd gezag een nieuwe beoordeling worden gemaakt op de aanvraag.

Kaartinformatie wat betreft stiltegebied wordt voorzien van begrenzing van stiltegebieden en aandachtsgebieden. Recreatiezones maken hier geen onderdeel van uit.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

58. Inspreker: Stichting Ganzencollectief Fryslân

Kern van de zienswijze

Inspreker merkt op dat voor alle activiteiten en toestellen die niet genoemd zijn in de artikelen 4.38 en 4.39 straks een vergunningplicht geldt als het gaat om geluid. Omdat veel van de stiltegebieden N2000-gebied zijn, kan er een dubbele vergunningplicht gaan gelden voor één onderwerp. Het gevolg kan zijn dat er veel procedures gevoerd worden. Die kunnen partijen, economische sectoren en het maatschappelijk leven verlammen. Deze stilteregele kunnen dat verergeren. Dit vormt nog een extra argument om stiltegebieden intern te bufferen.

Reactie op de zienswijze

Anders dan inspreker meent, geldt er geen dubbele vergunningplicht voor één onderwerp. De doelstellingen van een N2000-gebied zijn niet gelijk aan die van een stiltegebied en zien op een ander aspect van bescherming van dit gebied en heeft ook een ander toetsingskader. Wel kan er een dubbele vergunningplicht gelden voor dezelfde activiteit, als deze op een locatie plaats gaat vinden dat zowel stilte- als N2000-gebied is. Daarnaast wordt opgemerkt dat deze omgevingsverordening geen nieuwe vergunningsplicht oplegt ten opzichte van de huidige regels of de voorganger onder de Provinciale Milieuverordening (PMV), waar nog werd gewerkt met het figuur van een ontheffing. Het tegendeel is het geval; de nieuwe regels

over stiltegebieden zorgen voor een vermindering van regeldruk en vergunningplicht, doordat meer activiteiten zijn uitgezonderd.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

59. Inspreker: Stichting Terschellings Oerol Festival

Kern van de zienswijze

Inspreker is van mening dat het stelsel dat nu is opgetuigd in de Omgevingsverordening onevenredig bezwarend is en niet leidt tot een eenvoudiger/overzichtelijker situatie.

Tijdelijke vergunning

In artikel 4.38b lid 3 is aangegeven dat de GS een omgevingsvergunning “slechts voor een periode van ten hoogste vijf opeenvolgende jaren verlenen”. In de eerste plaats stelt inspreker vraagtekens bij de gekozen periode. Deze is gesteld op vijf jaren, terwijl ook 10 jaren, langer of een vergunning voor onbepaalde tijd denkbaar is. Zeker met jaarlijks terugkerende evenementen is daarvoor het nodige te zeggen. Het organiseren van evenementen is door de toegenomen regeldruk en vergunningverplichtingen al aanzienlijk verzaamd en dat wordt alleen maar meer door een dergelijke korte looptijd. Dat is nog afgezien van de mogelijke bezwaar- en beroepsprocedures. Zoals de afgelopen jaren duidelijk is geworden met evenementen, is het risico daarop niet denkbeeldig. Met een korte looptijd van 5 jaren, is het risico allerminst denkbeeldig dat een vergunning pas onherroepelijk wordt, op het moment dat de nieuwe alweer moet worden aangevraagd. Dat verdraagt zich niet met de door organisatoren gewenste rechtszekerheid.

Los van de looptijd van de vergunning, is niet duidelijk of, na een termijn van vijf jaren, opnieuw een vergunning kan worden aangevraagd en kan worden verleend. De concepttekst van artikel 4:38b lid 3 Omgevingsverordening kan ook zo worden gelezen dat slechts eenmalig een vergunning kan worden afgegeven. Inspreker gaat ervan uit dat een dergelijke beperking niet is beoogd, en leest dat op die manier graag terug in deze bepaling.

Vaag belang

Volgens inspreker is het belang waarvoor een vergunning kan worden verleend, niet helder omschreven. Zoals het er nu staat, is het belang van stilte als zodanig aan de orde, maar wordt geen overweging gewijd aan bijvoorbeeld de ruimhartige aanwijzing van vrijwel het gehele Waddengebied als stiltegebied. Inspreker verwacht dat in de Toelichting rekenschap wordt gegeven van het feit dat op Terschelling en de andere Friese Waddeneilanden vrijwel het gehele buitengebied is aangewezen als stiltegebied. Evenementen op de Waddeneilanden zijn echter al lang vast onderdeel van het gebruik van het Buitengebied. Voor grote publieksevenementen zijn de Waddengemeentes net als de rest van Nederland afhankelijk van het buitengebied. Nergens volgt uit de stukken – ook niet uit de voorgaande regelingen – dat met de aanwijzing beoogd is om evenementen onmogelijk te maken. Vanuit het uitgangspunt dat evenementen dus ook na de aanwijzing van de stiltegebieden geacht worden plaats te kunnen vinden, is het onbegrijpelijk dat een regeling wordt opgetuigd die zo’n zware belasting op de organisatie van een evenement legt en zoveel onzekerheid laat bestaan over de vraag of evenementen überhaupt plaats kunnen vinden op een Waddeneiland.

Daar komt nog bij dat stiltegebieden worden aangewezen voor de beleving van natuurlijke rust en stilte. Ten tijde van een groot evenement als Oerol of de Berenloop, wordt de toeristische verblijfs capaciteit en de ‘toeristische capaciteit’ van de rederij vrijwel geheel

gebruikt voor bezoekers van die evenementen. Die bezoekers komen dus in de eerste plaats voor die evenementen en hebben geen enkel bezwaar tegen het geluid dat in het kader van die evenementen wordt voortgebracht. Afgezien daarvan behoeft het niet eens een toelichting dat ook tijdens die evenementen op het gehele eiland buiten de evenementenlocaties en omgeving, van stilte kan worden genoten, de ervaring leert dat op een paar honderd meter afstand een evenement op een locatie al niet meer hoorbaar is. Met andere woorden voor wie wordt deze zware vergunningenprocedure opgetuigd en wat is het belang ervan. Het belang van de bezoekers van een evenement in het stiltegebied van de Wadden wordt ook gediend met het evenement.

Criteria

Inspreker heeft er met het oog op de criteria in de concept-tekst in artikel 4.38b lid 4 van de Omgevingsverordening een hard hoofd in dat haar evenement eenvoudig getoetst kan worden en dat het evenement de toets kan doorstaan. Het kenmerk van Oerol is immers dat ieder jaar opnieuw gedurende tien dagen op enkele tientallen wisselende locaties voorstellingen plaatsvinden, waarbij veelal versterkt geluid wordt geproduceerd. Ook hier keert de doelstelling van artikel 4.37b weer terug, waardoor onzeker is of, en hoe belangen daartegen kunnen worden afgewogen. De criteria in de concept-tekst van artikel 4.38 lid 5 zijn bijzonder ingewikkeld. Inspreker kan hier niet uit opmaken of zij in aanmerking komt voor een omgevingsvergunning. Ook omdat op voorhand niet duidelijk is of Oerol, eventueel een beroep kan doen op de clausule inzake "uitzonderlijke" situaties in de concept-tekst van artikel 4:38b lid 6 Omgevingsverordening. Van de geluidswaarden in artikel 4.38b lid 5 kan gezegd worden dat de heersende achtergrondwaarde in alle gebieden op het eiland al hoger is dan de in de tekst beoogde 40 dB.

Strandgedeelte

In de concept-tekst zijn beperkingen opgenomen met betrekking tot het strandgedeelte. Deze vormen een beperking op het huidige gebruik van Oerol van het strandgedeelte. Zelfs hier is inspreker dus afhankelijk van een omgevingsvergunning, terwijl andere activiteiten worden uitgesloten.

Voorstel

Inspreker stelt een wijziging voor, waarin het belang van de Wadden als locatie voor evenementen wordt onderkend. En waarin het belang van evenementen voor de Wadden wordt erkend. Door per eiland te onderkennen dat per jaar enkele grote publieksevenementen plaatsvinden, die gereguleerd worden door de evenementenvergunning en in voorkomend geval de natuurvergunning. Inspreker stelt voor om in de tekst van de verordening duidelijk te maken dat op ieder eiland enkele malen per jaar een evenement mag plaatsvinden, ook als dat in het stiltegebied is gelegen of als er een effect is op het stiltegebied. Op dezelfde manier zoals nu al in de concept-tekst een uitzondering is opgenomen voor Skûtsjesilen en het schaatsen. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een maximaal aantal evenementen per jaar of een maximaal aantal dagen per jaar. Daar zou dan onderzoek aan ten grondslag kunnen worden gelegd. Op die manier vindt eenmaal een afweging plaats. Voor nieuwe evenementen of uitbreiding van bestaande evenementen kan dan met een omgevingsvergunning worden gewerkt. Op deze manier wordt recht gedaan aan zittende evenementen en wordt de last van een vergunningstelsel niet onevenredig hoog.

Reactie op de zienswijze

In het verleden, ook niet onder de Provinciale Milieuverordening (PMV), zijn géén vergunningen of ontheffingen verleend voor evenementen voor langer dan vijf jaren. Deze

beoogde wijzigingsverordening brengt in zoverre geen wijziging op dit uitgangspunt, anders dan dat deze maximale looptijd – in het kader van rechtszekerheid – in de verordening zelf wordt vastgelegd. Een langere looptijd is onwenselijk, omdat daarmee (a) op voorhand het stiltegebied voor een (zeer) lange periode wordt belast en (b) omdat nieuwe ontwikkelingen in het stiltegebied zelf of ontwikkeling op gebied van Best Beschikbare Technieken in dat geval voor tien jaren geen onderdeel uitmaakt van de belangenafweging. In vergelijkbare zin geldt ook de termijn van de vergunning voor Oerol voor de Natura 2000-activiteit (Wnb-vergunning (oud)).

Voor wat betreft de vraag of na een termijn van vijf jaren opnieuw een vergunning kan worden aangevraagd, zij opgemerkt dat dit het geval is. In de toelichting op artikel 4.38b lid 3 zal worden verduidelijkt dat het mogelijk is om een nieuwe vergunning te verkrijgen voor dezelfde activiteit die eerder is vergund.

Daarnaast zal er een nieuw lid aan artikel 4.40 (lid 4) worden toegevoegd, waarin zal worden opgenomen dat het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een reeds eerder aangevraagde en vergunde activiteit niet eerder kan leiden tot een vergunning dan in het laatste jaar van de looptijd van die eerder vergunde activiteit.

Het is namelijk onwenselijk om voor één activiteit gelijktijdig gestapelde (blok van vijf jaar, volgend blok van vijf jaar enzovoorts) aanvragen te kunnen doen. Artikel 4.40 lid 4 beoogt te voorkomen dat een aanvrager op één moment, door middel van verschillende aanvragen voor dezelfde activiteit die betrekking hebben op opvolgende periodes van vijf jaren, voor meer dan vijf jaar vergunningen kan verkrijgen.

Anders dan indiener veronderstelt is artikel 4.38b lid 3 van de omgevingsverordening geen vage norm, deze norm vloeit rechtsreeks voort uit de bestaande verordening en geldt voor activiteiten zonder luidruchtig karakter. Vooral Oerol, als activiteit met luidruchtig karakter, is artikel 4.38b lid 5 van belang; in dit artikel staan heldere criteria waaraan het geluid van de gehele activiteit moet voldoen.

Indiener vraagt naar het belang van de stiltegebieden en de verbodsbepalingen; wij verwijzen naar artikel 4.37 en de toelichting op afdeling 4.4.

Voor wat betreft de vraag of Oerol kan voldoen aan artikel 4.38b lid 5, merkt Oerol zelf reeds op dat “de ervaring leert dat op een paard honderd meter afstand van een evenement op een locatie [geluid] al niet meer hoorbaar is”. Onze verwachting is dan ook dat Oerol zal kunnen voldoen aan de betrokken criteria, zonder dat gebruik hoeft te worden gemaakt van de bepaling over “uitzonderlijke situaties” als bedoeld in lid 6. Daarnaast veronderstelt indiener dat de heersende achtergrondwaarde op het eiland al hoger is dan de beoogde waarde van 40 dB(A); deze beoogde waarde – anders dan indiener kennelijk veronderstelt – ziet op de waarde voor niet gebiedseigen geluiden. In de toelichting op artikel 4.37b is aangegeven dat het geluidniveau van 40 dB(A), gemiddeld genomen over 24 uur, ziet op het gewenste totale geluidniveau van niet-gebiedseigen geluiden in een stiltegebied. Natuurgeluiden als de branding, of weersomstandigheden zijn wel gebiedseigen geluiden. Hier ziet de norm dus niet op.

Voor wat betreft de toekomstige vergunningsplicht op het strandgedeelte geldt dat er in de toekomst inderdaad een vergunningsplicht geldt voor activiteiten als bedoeld 4.38b lid 1 en lid 2 die langer duren dan drie dagen op het strandgedeelte. Overigens valt Oerol onder het overgangsrecht op basis van haar huidige vergunning tot en met 2027, dus de vergunningsplicht geldt pas voor na deze periode. Dit volgt uit artikel 9.6 van de omgevingsverordening. Daarnaast is Oerol hoe dan ook vergunningsplichtig, waarmee de uitzondering van het strandgedeelte zoals dat voorheen gold, ook geen relevantie heeft.

De belangen van de bestaande evenementen hebben meegewogen in de totstandkoming van de voorgestelde regels, via het overgangsrecht en via het toetsingskader, waaraan de bestaande evenementen kunnen voldoen. Het op voorhand toekennen van een vast aantal evenementen voor een aantal dagen is alleen om voornoemde redenen al niet nodig. Daarnaast is een dergelijke voorziening in de verordening ook onwenselijk, omdat dit zou kunnen leiden tot een “wedloop” op deze vrijstelling. Daarnaast geeft het een niet te rechtvaardigen ongelijkheid tussen bestaande evenementen en nieuwe initiatieven.

Conclusie

Deze zienswijze leidt tot een aanpassing. In de toelichting op artikel 4.38b lid 3 zal worden verduidelijkt dat het mogelijk is om een nieuwe vergunning te verkrijgen voor dezelfde activiteit die eerder is vergund. Daarnaast wordt er een aanvullend lid aan artikel 4.40 worden toegevoegd, waarin wordt opgenomen dat het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een reeds eerder aangevraagde en vergunde activiteit niet eerder kan leiden tot een vergunning dan in het laatste jaar van de looptijd van die eerder vergunde activiteit.

Artikel 4.39 Aanwijzing toestellen

60. Inspreker: Land- en Tuinbouw Organisatie Noord

Kern van de zienswijze

Inspreker merkt op dat de lijst met niet-verstorende activiteiten (4.38 lid 2) en de lijst met toestellen (4.39) niet compleet is. In de lijst met uitzonderingen ontbreken activiteiten en toestellen binnen de stiltegebieden en de aandachtsgebieden stiltegebied. Inspreker noemt hier enkele:

- Akoestische middelen voor preventie en beperking van faunaschade, zoals knalapparaten, alarmpistolen, gillende keukenmeiden, noodkreten (zie de Faunapreventiekits van BIJ 12);
- Afschot om dieren te verjagen die faunaschade veroorzaken;
- Afschot voor populatiebeheer van dieren;
- Ventilatoren in gebouwen of daarbuiten;
- Statische verbrandingsmotoren voor koeling, opwekking van elektriciteit, CO2 of warmte, of het verpompen van stoffen.

Inspreker ziet deze voorbeelden graag in de verordening.

Reactie op de zienswijze.

Akoestische middelen alsook het toepassen van afschot vanwege faunaschade, of andere wettelijke belangen om tot afschot over te gaan valt onder 4.38 lid 2 onder a en sub f. Niettemin zal in de tekst onder a worden opgenomen – om ieder misverstand te voorkomen – dat uitoefening van afschot, is uitgezonderd.

Het gebruik van ventilatoren in gebouw of statische verbrandingsmotoren is, tenzij onderdeel van een van de uitgezonderde activiteiten (bijvoorbeeld in het kader van uitoefening van landbouw), niet uitgezonderd van het toepassingsbereik.

Conclusie

In artikel 4.38 lid 2 onder a zal (ondersteunend) afschot worden opgenomen. Daarnaast zal in de toelichting onder 4.38 worden verduidelijkt dat (ondersteunend) afschot vanwege een van de wettelijke belangen (zoals belangrijke schade, natuurbelangen of verkeersveiligheid) is uitgezonderd van het toepassingsbereik. Voorts zal in de toelichting worden opgenomen dat akoestische middelen in het kader van preventie en beperking van faunaschade is uitgezonderd van het toepassingsbereik, nu dit valt onder a en f.

61. Inspreker: Stichting Ganzencollectief Fryslân

Kern van de zienswijze

Inspreker merkt op dat de lijst met niet-verstorende activiteiten (4.38 lid 2) en de lijst met toestellen (4.39) niet compleet is. In de lijst met uitzonderingen ontbreken activiteiten en toestellen binnen de stiltegebieden en de aandachtsgebieden stiltegebied. Inspreker noemt hier enkele:

- Akoestische middelen voor preventie en beperking van faunaschade, zoals knalapparaten, alarmpistolen, gillende keukenmeiden, noodkreten (zie de Faunapreventiekits van BIJ 12);
- Afschot om dieren te verjagen die faunaschade veroorzaken;
- Afschot voor populatiebeheer van dieren;
- Ventilatoren in gebouwen of daarbuiten;
- Statische verbrandingsmotoren voor koeling, opwekking van elektriciteit, CO2 of warmte, of het verpompen van stoffen.

Inspreker ziet deze voorbeelden graag in de verordening.

Reactie op de zienswijze

Akoestische middelen alsook het toepassen van afschot vanwege faunaschade, of andere wettelijke belangen om tot afschot over te gaan valt onder 4.38 lid 2 onder a en sub f. Niettemin zal in de tekst onder a worden opgenomen – om ieder misverstand te voorkomen – dat uitoefening van afschot, is uitgezonderd.

Het gebruik van ventilatoren in gebouw of statische verbrandingsmotoren is, tenzij onderdeel van een van de uitgezonderde activiteiten (bijvoorbeeld in het kader van uitoefening van landbouw), niet uitgezonderd van het toepassingsbereik.

Conclusie

In artikel 4.38 lid 2 onder a zal (ondersteunend) afschot worden opgenomen. Daarnaast zal in de toelichting onder 4.38 worden verduidelijkt dat (ondersteunend) afschot vanwege een van de wettelijke belangen (zoals belangrijke schade, natuurbelangen of verkeersveiligheid) is uitgezonderd van het toepassingsbereik. Voorts zal in de toelichting worden opgenomen dat akoestische middelen in het kader van preventie en beperking van faunaschade is uitgezonderd van het toepassingsbereik, nu dit valt onder a en f.

Artikel 5.7 Jaarlijks verslag

62. Inspreker: Nederlandse Melkveehouders Vakbond

Kern van de zienswijze

In het huidige FRS systeem wordt de uitvoerder (waarin Faunabeheer acties worden geregistreerd) niet gevraagd om een tijdstip in te vullen, dit is ook niet praktisch, want in de loop van de dag kunnen van dezelfde soort meerdere exemplaren worden gedood, verjaagd of weggenomen uit de populatie. Ieder dier zou dan afzonderlijk moeten worden ingevoerd in het FRS registratiesysteem, maar dit is niet mogelijk. Inspreker stelt voor om de tekst te beperken tot: “a. cijfermatige rapportages over de uitvoering van ieder geldend vergunningvrij geval, iedere omgevingsvergunning en opdracht”.

Reactie op de zienswijze

Het tijdstip wordt inderdaad niet geregistreerd in FRS. Echter, voor het monitoren van faunabeheer is het noodzakelijk dat zo veel mogelijk gegevens wel geregistreerd worden. Omdat registratie van tijdstip op dit moment niet mogelijk is, zal dit vereiste voor nu komen te vervallen.

Conclusie

Het betreffende artikel wordt aangepast door de verwijzing naar tijdstip te verwijderen.

63. Inspreker: Stichting Ganzencollectief Fryslân

Kern van de zienswijze

Inspreker merkt op dat in het huidige FRS-systeem (Fauna Registratie Systeem) voor de registratie van faunabeheeracties, niet wordt gevraagd naar een tijdstip. Dat is logisch want exemplaren van één soort kunnen op verschillende tijdstippen zijn gedood, verjaagd of verwijderd uit de populatie. Voor het invullen van een tijdstip zou ieder dier afzonderlijk moeten worden ingevoerd in het FRS-systeem. Dit is niet mogelijk. Inspreker stelt de volgende formulering voor: “a. cijfermatige rapportages over de uitvoering van ieder geldend vergunningvrij geval, iedere omgevingsvergunning en opdracht”.

Reactie op de zienswijze

Zie reactie bij inspreker 62 op artikel 5.7

Conclusie

Het betreffende artikel wordt aangepast door de verwijzing naar tijdstip te verwijderen.

Artikel 5.21 – 5.23

64. Inspreker: Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging

Kern van de zienswijze

Inspreker stelt dat volgens de toelichting de staat van instandhouding van de roek in Fryslân niet langer gunstig is, op basis van trendgegevens van SOVON. Hierdoor vervalt de provinciale vrijstelling en kan beheer uitsluitend plaatsvinden op basis van een omgevingsvergunning.

Inspreker erkent dat het, bij een vastgestelde ongunstige staat van instandhouding, niet eenvoudig is om beheer toe te staan. Tegelijkertijd wijst inspreker erop dat tellingen van roekenkolonies door WBE's in Fryslân in sommige regio's wél een stabiel of zelfs toenemend beeld geven. Inspreker roept daarom op deze veldgegevens mee te nemen in toekomstige besluitvorming, en waar mogelijk ruimte te houden voor regionaal maatwerk of evaluatie van de data.

Hoewel inspreker in deze zienswijze niet stelt dat de analyse van SOVON onjuist is, wil zij wel benadrukken dat lokaal draagvlak en feitelijke observaties serieus moeten worden meegenomen in het afwegingskader.

Reactie op de zienswijze

Formeel kan er alleen een zienswijze worden ingediend tegen bepalingen die zijn opgenomen in de derde wijzigingsverordening Omgevingsverordening Fryslân 2022 zoals deze ter inzage heeft gelegen (de gekleurde onderdelen in het ontwerpbesluit). Een aanpassing van artikel 5.21, 5.22 of 5.23 maakt geen deel uit van deze wijzigingsverordening. Deze bepalingen zijn al eerder vastgesteld. Dat betekent dat naar aanleiding hiervan geen zienswijze kan worden ingediend.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

Artikel 5.24 Vergunning-vrije gevallen schadebestrijding soorten vogelrichtlijn: ganzen

65. Inspreker: Stichting Faunabeheer Eenheid Fryslân

Kern van de zienswijze

Inspreker reageert specifiek op de voorgestelde wijziging van artikel 5.24, waarin een jaarlijkse modeltoetsing aan provinciale Gunstige Referentiepopulaties (GRP's) wordt geïntroduceerd als voorwaarde voor verjaging met ondersteunend afschot bij overwinterende ganzen. Inspreker licht in haar zienswijze uitgebreid toe waarom deze modeltoetsing ecologisch onjuist, juridisch niet zorgvuldig en in de uitvoeringspraktijk feitelijk onwerkbaar is. Daarnaast is de voorgestelde toepassing niet in lijn met AEWA-documenten, waarin populatiemodellen uitsluitend worden aangeduid als monitoring- of evaluatie-instrumenten en niet als normatieve toets. Ook andere provincies hanteren deze modeltoetsing nadrukkelijk niet bij overwinterende ganzen. Het is voor inspreker dan ook niet navolgbaar dat Fryslân ervoor kiest een aanzienlijk strenger regime in te voeren, met een verregaande precedentwerking voor alle vormen van schadebestrijding in de provincie. Wanneer voor grote, sterk toegenomen populaties als overwinterende ganzen al een verplichte modeltoets zou gelden voordat schadebestrijding mag plaatsvinden, ligt het in de rede dat ditzelfde principe vervolgens ook zal worden toegepast op andere diersoorten waarvoor schadebestrijding aan de orde is. Dat zou een fundamentele en ongewenste verzwaring van het volledige provinciale faunabeleid betekenen.

Gezien de combinatie van modelonzekerheden, databeperkingen, het ontbreken van provinciale populaties, de administratieve aard van GRP's en het creëren van een automatische stopfunctie, is de voorgestelde jaarlijkse GRP-toetsing onvoldoende wetenschappelijk onderbouwd en ongeschikt als juridisch instrument. Het model is te onzeker, te grofmazig en ecologisch ongeschikt om te functioneren als harde norm in provinciale regelgeving.

Verder wijst inspreker erop dat de voorgestelde regeling niet voldoet aan de zorgvuldigheidseis. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft herhaaldelijk geoordeeld dat een bestuursorgaan onvoldoende zorgvuldig handelt wanneer het besluiten baseert op modeluitkomsten die niet geschikt zijn voor het beoogde doel of waarvan onzekerheden onvoldoende zijn onderkend (bijv. ECLI:NL:RVS:2019:1603 over stikstofmodellen). Ook het evenredigheidsbeginsel verzet zich tegen een systeem waarin een rekenmodel de toegang tot schadebestrijding automatisch blokkeert terwijl feitelijk geen sprake is van populatieafname of een effect op de gunstige staat van instandhouding. De nadelige gevolgen voor agrariërs en terreinbeheerders, verlies aan schadepreventie, verstoring van de bedrijfsvoering en verregaande onvoorspelbaarheid van beheer, staan daarmee niet in verhouding tot het doel dat de provincie met deze regeling beoogt te bereiken.

Door een provinciale GRP voor trek ganzen als toetswaarde te hanteren, creëert de provincie in feite een nieuw beschermingsniveau dat in geen enkele wettelijke regeling voorkomt. Daarmee wordt een zwaardere instandhoudingsnorm geïntroduceerd dan die van de Vogelrichtlijn, zonder ecologische noodzaak en zonder wettelijke grondslag. Provinciale GRP's hebben geen juridische status en kunnen niet als Svl-toetsingsnorm worden gehanteerd.

Ook de uitvoerbaarheid en handhaarbaarheid komen in het geding. De regeling voldoet niet aan het vereiste van uitvoerbaarheid, omdat betrokkenen niet in staat zijn schadepreventie te plannen of continu uit te voeren. Een provinciale norm die afhankelijk is van modelberekeningen die niet transparant zijn, geen ecologische provinciale populatie

vertegenwoordigen en gebaseerd zijn op telreeksen die agrarische gebieden onvoldoende omvatten, is niet op een wijze te handhaven die rechtszekerheid biedt. GS kan immers niet vaststellen of een berekende onderschrijding van een GRP werkelijk een populatieprobleem betreft, of slechts het gevolg is van verschuivingen in verspreiding, verschillen in telinspanning, datagebrek, modelonzekerheden of configuratiekeuzes.

Gezien de aspecten, ecologische ongeschiktheid, modelbeperkingen, juridische strijdigheid, gebrek aan uitvoerbaarheid en het ontbreken van aantoonbare noodzaak, kan de jaarlijkse GRP-toetsing niet worden opgenomen in de omgevingsverordening als toetsingskader. Een systeem dat gebaseerd is op historische referentiewaarden, modelonzekerheden en provinciale normering die juridisch niet bestaat, voldoet niet aan de eisen van de Omgevingswet en de Awb. Het opnemen van deze bepaling in artikel 5.24 is daarom niet verantwoord. Inspreker verzoekt daarom om af te zien van de voorgestelde wijziging van artikel 5.24 en geen provinciale GRP's en jaarlijkse modeltoetsing vast te stellen voor overwinterende trekganzen.

Aanvullend verzoekt inspreker om de definitie van invallende ganzen te wijzigen. De huidige formulering is voor zowel uitvoering als handhaving onvoldoende duidelijk en leidt tot interpretatieverschillen in het veld. Inspreker verzoekt om deze definitie te wijzigen naar: ganzen binnen een schootsafstand van 35 meter. Met deze aanpassing worden hoog overvliegende, niet-lokaal foeragerende ganzen expliciet uitgesloten, terwijl effectief beheer juist mogelijk blijft in situaties waarin ganzen een polder binnenkomen en in het vroege stadium moeten worden verjaagd. Dit voorkomt dat op elk individueel perceel een uitvoerende jager aanwezig moet zijn en sluit beter aan bij de praktijk van gebiedsgericht ganzenbeheer.

Reactie op de zienswijze

Met betrekking tot artikel 5.24, lid 2: Om te waarborgen dat de gunstige staat van instandhouding van de betreffende ganzensoorten niet in gevaar komt, wordt gewerkt met de methodiek van de GRP's. Deze systematiek is inmiddels ook opgenomen in het Faunabeheerplan Ganzen 2025-2029 en in de op grond daarvan afgegeven vergunning beheer grauwe gans.

De FBE wijst terecht op onzekerheden bij het gebruik van populatiemodellen en op het feit dat provinciale GRP's geen wettelijke status hebben. Deze aandachtspunten zijn meegewogen. Om te voorkomen dat modeluitkomsten automatisch doorwerken, is de toepassing aangepast. De GRP fungeert niet als harde norm, maar als signaleringsinstrument om tijdig zicht te houden op populatieontwikkelingen.

Er is voor gekozen om bij vergunningvrije schadebestrijding aanvullende waarborgen op te nemen om cumulatieve effecten te kunnen volgen en, indien nodig, bij te sturen. Wanneer signalen in de GRP-berekening daartoe aanleiding geven, kunnen Gedeputeerde Staten in overleg met de FBE en andere betrokkenen maatwerk toepassen, bijvoorbeeld door het vaststellen van quota. Met deze benadering wordt invulling gegeven aan het provinciale beleidskader, met behoud van ruimte voor effectieve schadebestrijding en uitvoerbaar beheer.

Met betrekking tot de definitie van invallende ganzen: Wij herkennen de door de FBE genoemde uitvoerings- en interpretatievragen rond het begrip invallende ganzen. Dit punt is bij de totstandkoming van de definitie expliciet betrokken. Er is bewust gekozen voor een gedragsgerichte omschrijving, omdat ondersteunend afschot onderdeel is van verjaging en uitsluitend bedoeld is om ganzen te weren die aantoonbaar aanstalten maken om te landen

en te foerageren en daarmee schade dreigen te veroorzaken. Daarbij kan worden gedacht aan gedrag zoals cirkelen boven een perceel, dalen en gericht invliegen richting grasland.

Deze benadering maakt onderscheid tussen hoog overvliegende, passerende ganzen en ganzen die daadwerkelijk perceelsgericht gedrag vertonen. Door het gedrag als criterium te hanteren blijft de inzet van ondersteunend afschot proportioneel en doelgericht en wordt voorkomen dat dit middel wordt toegepast op passerende ganzen of leidt tot overmatig of preventief afschot. Het vastleggen van een vaste afstandsnorm, zoals voorgesteld, is daarom niet wenselijk geacht. Dit zal worden verduidelijkt in de toelichting.

Conclusie

De zienswijze leidt tot aanpassing van artikel 5.24, lid 2 en de toelichting.

66. Inspreker: Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging

Kern van de zienswijze

Inspreker sluit zich aan bij de ingediende zienswijzen van LTO Noord en de Faunabeheereenheid Fryslân (FBE). Daarnaast wijst inspreker erop dat de 35 meter-grens in artikel 5.24 lid 6 sub c arbitrair is en in de uitvoeringspraktijk moeilijk toetsbaar blijkt. In het veld is het voor een jager vrijwel onmogelijk om exact in te schatten of een overvliegende gans zich op 33 of 37 meter bevindt. Daarmee ontstaat handhavingsonduidelijkheid en juridische kwetsbaarheid. Inspreker stelt voor de grens van 35 meter niet als absolute hoogte te benoemen, maar deze afhankelijk te maken van de term "binnen schootsafstand". Deze term is beter uitvoerbaar en sluit aan bij de jachtpraktijk en de beoogde effectiviteit van het instrument.

Daarnaast wijst inspreker erop dat het begrip "invallende ganzen" in de toelichting op de wijzigingsverordening (blz. 150) een andere formulering en interpretatie kent dan in de verordeningstekst zelf (art. 5.24 lid 7 sub b, voormalige nummering). In de toelichting staat: "Bij het dreigen schade te veroorzaken gaat het met name om invallende ganzen. Dit zijn ganzen die aanstalten maken om op een perceel te landen kennelijk om daar te foerageren en zodoende schade te veroorzaken." Deze definitie wijkt af van de formele bepaling in de verordening en zal door handhavers mogelijk niet gelezen of als niet-bindend beschouwd worden. Inspreker verzoekt daarom om de toelichting en de verordeningstekst op dit punt op elkaar af te stemmen, en waar nodig in de tekst van de verordening zelf meer helderheid te bieden over wat wel en niet onder 'invallende ganzen' valt, mede gelet op juridische uitvoerbaarheid.

Verder constateert inspreker dat de gekozen systematiek voor beoordeling van populatie-effecten, zoals uitgelegd in het FBP ganzen 2024–2029 en gebaseerd op rekenkundige modellen van Sovon, ook ten grondslag ligt aan deze verordening. Hoewel de FBE zich hieraan conformeert, benadrukken wij dat dit geen ruimte mag ontnemen aan lokaal maatwerk en monitoring door WBE's. Het risico bestaat dat cijfermatige prognoses prevaleren boven de veldwerkelijkheid.

Reactie op de zienswijze

Met betrekking tot artikel 5.24, lid 7b (nieuwe nummering): Formeel kan er alleen een zienswijze worden ingediend tegen bepalingen die zijn opgenomen in de derde wijzigingsverordening Omgevingsverordening Fryslân 2022 zoals deze ter inzage heeft gelegen (de gekleurde onderdelen in het ontwerpbesluit). Artikel 5:24, lid 7, sub b maakt geen deel uit van deze wijzigingsverordening, het gaat hier slechts om een hernummering.

Deze bepaling is al eerder vastgesteld. Dat betekent dat naar aanleiding hiervan geen zienswijze kan worden ingediend. Ten overvloede wordt overigens opgemerkt dat het begrip “binnen schootsafstand” niet nader is gedefinieerd en daardoor niet handhaafbaar is.

Met betrekking tot de definitie van invallende ganzen: in artikel 5.24, lid 7 sub b (voormalige nummering) wordt niet verwezen naar het begrip “invallende ganzen”. Alleen in de toelichting op de omgevingsverordening wordt gesproken over het begrip “invallende ganzen” om de zinsnede “dreigen te veroorzaken” nader te specificeren. Om deze reden wordt de voorgestelde aanpassing niet overgenomen.

Met betrekking tot artikel 5.24, lid 2: zie reactie bij inspreker 65 op dit artikel.

Conclusie

Er worden geen aanpassingen gedaan in de tekst van artikel 5.24, lid 7. Wel wordt de tekst in artikel 5.24 lid 2 aangepast in lijn met de reactie op inspreker 65.

67. Inspreker: Nederlandse Melkveehouders Vakbond

Kern van de zienswijze

Inspreker pleit ervoor om het voorgestelde lid 2 niet toe te voegen. Volgens inspreker creëert deze tekst in plaats van duidelijkheid juist onduidelijkheid rond de uitvoering van schadebeperkende maatregelen en bij uitblijven van (tijdige) onbetwistbare gegevens een mogelijke (tijdelijke) stop daarop. Daar komt bij dat er geen enkele aanwijzing is dat genoemde ganzensoorten ook maar in enige wijze als soort in hun bestaan bedreigd worden en schade nog ieder jaar toeneemt, extra grondgebruik vereist, schade grotendeels door de provincie wordt vergoed en niet ten goede kan komen tot goed natuurbeheer. De FBE zou in haar (samen met de WBE's en Natuurorganisaties) op te stellen gebiedsplannen zorgvuldig moeten toezien op populaties en dierenwelzijn in het algemeen.

Daarnaast reageert inspreker op artikel 5.24 lid 7 sub c. Hoewel het hier slechts om een hernummering gaat, had inspreker graag gezien dat deze beperking in overleg met de grondgebruiker was vervallen. Inspreker verzoekt om dit bij de eerstvolgende wijziging mee te nemen.

Kaalkraat door ganzen leidt namelijk tot vermindering van dekking voor nesten en nog niet vlieg vlugge pullen en aantasting van de biotoop voor de weidevogel door afname van voedselaanbod en overlevingskansen voor de daar verblijvende weidevogels. Incidentele verjaging met ondersteunend afschot heeft geen aangetoond effect op het broedsucces. Kaalkraat heeft dat wel.

Ook ziet inspreker geen noodzaak (meer) voor soort specifieke opvang tot 1 juni voor de brandgans of een beschermingszone van 150 meter tussen zonsopkomst en zonsondergang. Gebiedsgericht beheer(plannen) opgesteld door de FBE, natuurorganisaties en WBE's, waar u als provincie op inzet, biedt voldoende mogelijkheden tot sturing op zich. Dit met het oog op de uit Europa gestelde conclusie dat Fryslân niet voldoende maatregelen treft om de stand van weidevogels te verbeteren en provinciale doelstelling landbouwschade te beperken.

Reactie op de zienswijze

Met betrekking tot artikel 5.24, lid 2: zie reactie bij inspreker 65 op dit artikel.

Met betrekking tot artikel 5.24, lid 7c (nieuwe nummering): De voorgestelde wijzigingen m.b.t. ganzen in deze derde wijzigingsverordening van de Omgevingsverordening volgen uit de in

het voorjaar 2025 door Sweco uitgevoerde ecologische toets (*'Ecologische effectanalyse verruiming regels uitvoering ganzenbeheer in de provincie Friesland, april 2025'*). In lijn met de conclusies uit deze ecologische toets en op basis van de huidige wetenschappelijke stand van zaken is een wijziging in artikel 5.24 lid 7 sub c (m.b.t. verjaging ganzen met ondersteunend afschot op percelen met ANLB-pakket "Leefgebied opengrasland" gericht op weidevogelbeheer) niet opgenomen in de derde wijzigingsverordening Omgevingsverordening. Daardoor kan er strikt genomen nu geen zienswijze worden ingediend tegen deze bepaling en kan dit niet worden meegenomen in deze derde wijzigingsverordening. We hebben over deze bepaling meerdere zienswijzen ontvangen en zullen onderzoeken hoe we aan deze en de andere zienswijzen m.b.t. artikel 5.24 lid 7 sub c tegemoet kunnen komen. Dit kan dan eventueel worden meegenomen in een volgende wijzigingsverordening.

Met betrekking tot de overige punten: De soort specifieke foerageergebieden en de 150-meter-bepaling zijn geen onderdeel van deze derde wijzigingsverordening. Deze bepalingen zijn al eerder vastgesteld. Formeel kan er alleen een zienswijze worden ingediend tegen bepalingen die zijn opgenomen in de derde wijzigingsverordening Omgevingsverordening Fryslân 2022 zoals deze ter inzage heeft gelegen (de gekleurde onderdelen in het ontwerpbesluit). Dat betekent dat naar aanleiding hiervan geen zienswijze kan worden ingediend.

Conclusie

Er worden geen aanpassingen gedaan in de tekst van artikel 5.24, lid 7. Wel wordt de tekst in artikel 5.24 lid 2 aangepast in lijn met de reactie op inspreker 65.

68. Inspreker: Vereniging Farmers Defence Force

Kern van de zienswijze

Lid 2 Toetsing aan gunstige referentiepopulatie (GRP)

Volgens inspreker is het onjuist dat de gesuggereerde gunstige referentiepopulatie van ganzensoorten aan onze provincie wordt gehangen. Deze populatie is via Europese regelgeving op Europese schaal vastgelegd en Fryslân heeft geen eigen referentiepopulatie.

Inspreker meent dat het toestaan van ondersteunend afschot op basis van een model onwenselijk is. Internationale wetgeving vereist dit niet, maar Nederland heeft dit zelf bedacht. Het GRP-model kent onzekerheden en geeft slechts uitkomsten op basis van aannames van de modelleur. Als modellering de staat van instandhouding bepaalt kan het voorkomen dat op basis van het GRP-model geen ondersteunend afschot mag plaatsvinden, terwijl de werkelijkheid in het veld niets anders is dan kaalgevreten weilanden vanwege de overvloed aan ganzen. Inspreker verzoekt om geen gebruik te maken van populatiemodellering. Gelet op de internationale omvang de ganzenpopulaties is er geen reden waarom je afhankelijk zou zijn van een model, terwijl de gewas-, waterkwaliteits- en natuurschade door ganzen groot is. Inspreker pleit voor onafhankelijke regelmatige tellingen middels veldbezoek en vastgelegd in een praktische ganzenmonitor.

Ondersteunend afschot en weidevogels

Volgens inspreker zit in artikel 5.24 lid 7 sub c een heldere tegenstelling. Het ANLB-pakket "Leefgebied opengrasland" is bedoeld om weidevogels te laten broeden in een afgesproken rustperiode waarin de boer niet maait. Dit biedt kuikens beschutting en voedsel. De boer krijgt een kostenvergoeding voor gemiste sneden gras en maait later "het lange spul". In de praktijk komen ganzen in winter en voorjaar echter ook in de weidevogelgebieden. Brandganzen eten dan juist kort gras, waardoor verschuiling voor weidevogels verdwijnt. Het

gevolg is dat meer weidevogelkuikens sterven en de ganzenpopulatie groeit, want afschot is niet toegestaan. Daarnaast verliest de boer niet alleen kwaliteit, maar soms zijn hele oogst. Ook blijkt uit bijgevoegd rapport dat ondersteunend afschot niet hoeft te leiden tot verstoring van weidevogels, ze keren terug naar hun nest. Als lid 7 sub c niet wordt aangepast, lijdt de boer dubbele schade.

Inspreker concludeert dat het voorstel ganzen beschermt ten koste van weidevogels en boeren, met negatieve effecten op weidevogelpopulatie en groei van ganzen. Inspreker verzoekt om ondersteunend afschot en verjaging toe te staan in weidevogelgebieden en zorg te dragen voor vergoeding van ganzenschade in weidevogelgebieden tegen de geldende tarieven.

Reactie op de zienswijze

Met betrekking tot artikel 5.24, lid 2: zie reactie bij inspreker 65 op dit artikel.

Met betrekking tot artikel 5.24, lid 7c (nieuwe nummering): De voorgestelde wijzigingen m.b.t. ganzen in deze derde wijzigingsverordening van de Omgevingsverordening volgen uit de in het voorjaar 2025 door Sweco uitgevoerde ecologische toets (*'Ecologische effectanalyse verruiming regels uitvoering ganzenbeheer in de provincie Friesland, april 2025'*). In lijn met de conclusies uit deze ecologische toets en op basis van de huidige wetenschappelijke stand van zaken is een wijziging in artikel 5.24 lid 7 sub c (m.b.t. verjaging ganzen met ondersteunend afschot op percelen met ANLB-pakket "Leefgebied opengrasland" gericht op weidevogelbeheer) niet opgenomen in de derde wijzigingsverordening Omgevingsverordening. Daardoor kan er strikt genomen nu geen zienswijze worden ingediend tegen deze bepaling en kan dit niet worden meegenomen in deze derde wijzigingsverordening. We hebben over deze bepaling meerdere zienswijzen ontvangen en zullen onderzoeken hoe we aan deze en de andere zienswijzen m.b.t. artikel 5.24 lid 7 sub c tegemoet kunnen komen. Dit kan dan eventueel worden meegenomen in een volgende wijzigingsverordening.

Conclusie

Er worden geen aanpassingen gedaan in de tekst van artikel 5.24, lid 7. Wel wordt de tekst in artikel 5.24 lid 2 aangepast in lijn met de reactie op inspreker 65.

69. Inspreker: Land- en Tuinbouw Organisatie Noord

Kern van de zienswijze

Lid 2 Toetsing aan gunstige referentiepopulatie (GRP)

Inspreker heeft diverse argumenten tegen het gebruik van een model voor de mogelijkheden van ondersteunend afschot. Het GRP-populatiemodel wordt in Nederland toegepast uit eigen keuze, niet vanwege internationale verplichtingen. Dit model kent een aanzienlijke onzekerheidsmarge, maar wordt toch als beleidsbepalend kader gebruikt. Hierdoor kan schadebestrijding onnodig worden beperkt, zelfs bij aantoonbare lokale noodzaak. Dit kan leiden tot onevenredige inbreuk op de bedrijfsvoering van agrarische bedrijven en verhoogde schadeclaims, wat ook de provinciale begroting belast. De ganzenpopulaties nemen niet af en de landbouwschade blijft groot. Volgens inspreker is het dan ook onverstandig om de provincie afhankelijk te maken van modellen, zonder dat daar een ecologische of beleidsmatige noodzaak voor bestaat. Inspreker is van mening dat de besluitvorming gebaseerd moet zijn op actuele monitoring, veldobservaties en lokaal ecologisch inzicht, waarbij schadedruk maatgevend is voor de inzet van schadebestrijding of preventie met ondersteunend afschot.

Ondersteunend afschot en weidevogels

In relatie tot artikel 5.24 speelt de vraag of grondgebruikers die het belang van weidevogels boven het voorkomen van ganzenschade stellen, nog recht hebben op een tegemoetkoming in gewasschade. In afwijking van dit artikel, kunnen zij ervoor kiezen om voorafgaand en na de aanwezigheid van broedende vogels geen ganzen te verjagen. De vraag is of dit nog als adequaat handelen geldt voor het recht op schadevergoeding bij gewasschade. Beleidsregel natuur van provincie Fryslân en website van BIJ12 geven hierover geen eenduidig beeld. Inspreker verzoekt om deze onduidelijkheid weg te nemen.

Reactie op de zienswijze

Met betrekking tot artikel 5.24, lid 2: zie reactie bij inspreker 65 op dit artikel.

Met betrekking tot artikel 5.24, lid 7c (nieuwe nummering):

De voorgestelde wijzigingen m.b.t. ganzen in deze derde wijzigingsverordening van de Omgevingsverordening volgen uit de in het voorjaar 2025 door Sweco uitgevoerde ecologische toets (*‘Ecologische effectanalyse verruiming regels uitvoering ganzenbeheer in de provincie Friesland, april 2025’*). In lijn met de conclusies uit deze ecologische toets en op basis van de huidige wetenschappelijke stand van zaken is een wijziging in artikel 5.24 lid 7 sub c (m.b.t. verjaging ganzen met ondersteunend afschot op percelen met ANLB-pakket “Leefgebied opengrasland” gericht op weidevogelbeheer) niet opgenomen in de derde wijzigingsverordening Omgevingsverordening. Daardoor kan er strikt genomen nu geen zienswijze worden ingediend tegen deze bepaling en kan dit niet worden meegenomen in deze derde wijzigingsverordening. We hebben over deze bepaling meerdere zienswijzen ontvangen en zullen onderzoeken hoe we aan deze en de andere zienswijzen m.b.t. artikel 5.24 lid 7 sub c tegemoet kunnen komen. Dit kan dan eventueel worden meegenomen in een volgende wijzigingsverordening.

Voor informatie m.b.t. adequaat handelen en een tegemoetkoming in gewasschade verwijzen we u naar de website van BIJ12, en meer specifiek het kopje ‘Weidevogels’ onder <https://www.bij12.nl/onderwerp/faunaschade/schade-bestrijden/controle-adequaats-gebruik-fryslan-2025/>

Conclusie

Er worden geen aanpassingen gedaan in de tekst van artikel 5.24, lid 7. Wel wordt de tekst in artikel 5.24 lid 2 aangepast in lijn met de reactie op inspreker 65.

70. Inspreker: Stichting Ganzencollectief Fryslân

Kern van de zienswijze

Lid 2

De mogelijkheden in artikel 5.24 lid 2 om gewasschade te voorkomen of te beperken met ondersteunend afschot zijn gebaseerd op een model dat dient als basis voor toetsing en beleid. Dit model heeft een grote onzekerheidsmarge, waardoor de uitkomst onzuiver kan zijn. Bij een negatieve modelberekening kan een vrijstelling niet worden uitgevoerd, waardoor ganzenbeheer soms een heel jaar onmogelijk is, ondanks lokale schade of ecologische noodzaak. Het model staat dan geen afschot toe, ook niet bij kaalgegeten weilanden en overvloed aan ganzen, als de staat van instandhouding van soorten niet in gevaar is. Brandganzen en andere soorten lijken niet bedreigd, internationale populaties nemen immers niet af ondanks jachtdruk. Ondertussen neemt landbouwschade in Nederland, vooral in Fryslân, jaarlijks toe en vereist extra grondgebruik. Deze schadedruk zou bepalend moeten zijn voor het toestaan van schadebestrijding. Besluiten zouden

gebaseerd moeten zijn op monitoring, veldobservaties en lokaal ecologisch inzicht. Een model als basis beperkt schadebestrijding en is voor boeren onacceptabel zolang onduidelijk is op welke informatie besluiten rusten. Dit vormt een onevenredige inbreuk op agrarische bedrijfsvoering en leidt tot meer schadeclaims, grotendeels door de provincie vergoed, dit geld kan dan niet worden besteed aan goed natuurbeheer. Er zijn geen internationale verplichtingen om het GRP-populatiemodel te gebruiken. Nederland kiest hier zelf voor. Inspreker verzoekt om af te zien van modellering van populaties.

Lid 6

Inspreker verzoekt dat deze beperking in overleg met de grondgebruiker vervalt of als volgt wordt gewijzigd: "Kaalvraat door ganzen leidt tot vermindering van dekking voor nesten en nog niet vliegvlugge pullen. Daardoor wordt de biotoop van de weidevogel aangetast. Het voedselaanbod neemt af en daarmee ook de overlevingskansen voor de aanwezige weidevogels. Incidentele verjaging met ondersteunend afschot heeft geen aangetoond effect op het broedsucces. Kaalvraat heeft dat wel."

Ook verzoekt inspreker dat 'mag niet' wordt gewijzigd in 'in beperkte mate, op vrijwillige basis, en in overeenstemming met jager en veehouder' in: "Lid 6, onder d 7 [...] waarop een beheerpakket van toepassing is, mag niet aan ganzenschadebestrijding worden gedaan."

Lid 7 c

Inspreker merkt op dat lid 7 c een tegenstelling bevat. Het ANLB-pakket 'Leefgebied opengrasland' biedt weidevogels een rustperiode om te broeden en kuikens groot te brengen. De grondgebruiker maait in deze periode niet en krijgt hiervoor een vergoeding. Dit zorgt voor voedsel en beschutting, op kaal land is er meer predatie en minder overlevingskansen. In de winter en het vroege voorjaar komen echter ook ganzen, vooral brandganzen, naar deze gebieden. Zij eten het korte gras en later ook het langere gras. Het huidige beleid stimuleert de brandganzen om te blijven. Zo ontstaan conflicterende belangen: weidevogels zoeken verschuiling, ganzen eten die weg. Dit leidt tot hogere sterfte onder weidevogelkuikens door predatie, kou en gebrek aan insecten, terwijl ganzenpopulaties toenemen omdat verjaging of afschot niet is toegestaan. Voor de grondgebruiker betekent dit dubbele schade: minder kwalitatief wintervoer (gedeeltelijk vergoed door ANLB) en vraatschade door ganzen (niet gegarandeerd vergoed). Ondersteunend afschot hoeft weidevogels niet te verstoren, zij keren vrijwel altijd terug naar het nest. Daarom verzoekt inspreker om ondersteunend afschot en verjaging van ganzen beperkt toe te staan (zie Altenburg & Wymenga, rapport 3357). Een grondgebruiker kan dan alsnog ook besluiten om geen ganzen te verjagen. Heeft de grondgebruiker dan nog steeds recht op een tegemoetkoming in de geleden gewasschade? Verschillende bronnen geven hierover geen eenduidigheid. Inspreker verzoekt om deze onduidelijkheid weg te nemen.

Reactie op de zienswijze

Met betrekking tot artikel 5.24, lid 2: zie reactie bij inspreker 65 op dit artikel.

Met betrekking tot de zienswijze op lid 6 en lid 7c: Dit betreffen dezelfde leden onder artikel 5.24 (lid 7c in de nieuwe nummering). De voorgestelde wijzigingen m.b.t. ganzen in deze derde wijzigingsverordening van de Omgevingsverordening volgen uit de in het voorjaar 2025 door Sweco uitgevoerde ecologische toets ('*Ecologische effectanalyse verruiming regels uitvoering ganzenbeheer in de provincie Friesland, april 2025*'). In lijn met de conclusies uit deze ecologische toets en op basis van de huidige wetenschappelijke stand van zaken is een wijziging in artikel 5.24 lid 7 sub c (m.b.t. verjaging ganzen met ondersteunend afschot op percelen met ANLB-pakket "Leefgebied opengrasland" gericht op weidevogelbeheer) niet opgenomen in de derde wijzigingsverordening Omgevingsverordening. Daardoor kan er strikt genomen nu geen zienswijze worden

ingediend tegen deze bepaling en kan dit niet worden meegenomen in deze derde wijzigingsverordening. We hebben over deze bepaling meerdere zienswijzen ontvangen en zullen onderzoeken hoe we aan deze en de andere zienswijzen m.b.t. artikel 5.24 lid 7 sub c tegemoet kunnen komen. Dit kan dan eventueel worden meegenomen in een volgende wijzigingsverordening.

Conclusie

Er worden geen aanpassingen gedaan in de tekst van artikel 5.24, lid 7. Wel wordt de tekst in artikel 5.24 lid 2 aangepast in lijn met de reactie op inspreker 65.

71. Inspreker: Feriening Biologyske Boeren Fryslân

Kern van de zienswijze

Het valt inspreker op dat de biologische en biodynamische boeren in het stuk niet worden genoemd en daarmee de specifieke wensen /aansluitende beheer zoals vele malen aangegeven hier niet in zijn verwerkt. Inspreker vindt dat wanneer de FBBF wordt gevraagd om advies/aanvullingen dit op zijn minst terug zou moeten komen in de Omgevingsverordening. Daarnaast meent inspreker dat de Omgevingsverordening is geschreven met focus op kostenverlaging terwijl kostenverlaging alleen aan de orde kan zijn bij een aanpassing van ganzenaantallen op boerenland, gekoppeld aan wensen en mogelijkheden van jacht. Verder meent inspreker dat het rapport Altenburg/ Wijbenga niet objectief zonder beïnvloeding van opdrachtgever is. Volgens inspreker zijn in dat rapport opmerkingen vanuit het boerenperspectief niet meegenomen.

Reactie op de zienswijze

Deze zienswijze is te laat ingediend en derhalve in beginsel niet-ontvankelijk. Daarnaast is het niet duidelijk op welke artikelen in de derde wijzigingsverordening de zienswijze precies betrekking heeft.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

Artikel 6.6 Opstellingen voor zonne-energie op landbouwgronden

72. Inspreker: Novar Nederland B.V.

Kern van de zienswijze

Het baart inspreker zorgen dat het voorgestelde beleid voor co-located batterijen een verplicht lokaal eigendomsaandeel van 60% introduceert. Deze eis klinkt op het eerste gezicht sympathiek, maar heeft in de praktijk verstreckende en remmende gevolgen voor de stabiliteit van het Friese elektriciteitsnet en de energietransitie in zijn geheel. De eis is niet enkel nagenoeg onuitvoerbaar, de doelstelling wordt in de Omgevingsverordening noch in de toelichting inhoudelijk onderbouwd. In het Klimaatakkoord staat dat er, bij wind- en zonneparken, wordt gestreefd naar 50% lokaal eigendom. De toelichting, destijds vormgeven voor de 60% eis bij wind- en zonneparken, stelt dat de Omgevingsverordening bewust enkel ruimte biedt aan lokale initiatieven. Om dit goed te borgen is er daarom gekozen om het streven uit het klimaatakkoord te verhogen in Fryslân naar een resultaatverplichting van 60% lokaal eigendom. Door de zin “en de bijbehorende energieopslag”, aan artikel 6.6 lid 3 sub e toe te voegen, vallen co-located batterijen hier nu ook onder. Inspreker licht haar standpunten in haar zienswijze toe. Inspreker verzoekt de provincie Fryslân om de voorgestelde verplichting van 60% lokaal eigendom voor co-located batterijen niet op te

nemen in de Omgevingsverordening. Deze verplichting is onuitvoerbaar, financieel disproportioneel en belemmert juist de energietransitie. Inspreker stelt voor om artikel 6.6, lid 3, sub e volledig uit de ontwerp-wijzigingsverordening te schrappen of om 60% te wijzigen naar 50% uit het Klimaatakkoord. Kies voor maatwerkparticipatie en werkbare randvoorwaarden, zodat Fryslân kan blijven bouwen aan een flexibel, betrouwbaar en toekomstbestendig energiesysteem. Ook verzoekt inspreker om artikel 6.6 lid 3 sub c en artikel 6.6 lid 4 aan te passen.

Reactie op de zienswijze

De provincie Fryslân hecht grote waarde aan lokaal eigendom, ook bij co-located batterijen. Dit borgt dat de maatschappelijke meerwaarde van energieprojecten ten goede komt aan inwoners en versterkt het draagvlak voor de energietransitie. In Fryslân is de afgelopen jaren bovendien gebleken dat lokale initiatieven, energiecoöperaties en samenwerkingsverbanden in staat zijn substantiële eigendomsposities te verwerven en te beheren, ook bij complexere energieprojecten. Batterijopslag vormt daarin geen uitzondering; lokale partijen spelen een steeds grotere rol in flexibiliteit en opslag.

Wij delen daarom niet de conclusie dat de eis van 60% lokaal eigendom onuitvoerbaar of belemmerend zou zijn. De verplichting sluit aan bij het bestaande Friese beleid voor wind- en zonneparken. In de toelichting bij artikel 6.6 staat de definitie van lokaal eigendom verder uiteengezet. De zienswijze geeft geen aanleiding om de voorgestelde bepalingen aan te passen.

Formeel kan er alleen een zienswijze worden ingediend tegen bepalingen die zijn opgenomen in de derde wijzigingsverordening Omgevingsverordening Fryslân 2022 zoals deze ter inzage heeft gelegen (de gekleurde onderdelen in het ontwerpbesluit). Een aanpassing van artikel 6.6 lid 3 sub c en artikel 6.6 lid 4 maakt geen deel uit van deze wijzigingsverordening. Deze bepalingen zijn al eerder vastgesteld. Dat betekent dat naar aanleiding hiervan geen zienswijze kan worden ingediend.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

Artikel 8.1 Ontheffingen van instructieregels

73. Inspreker: Particuliere indiener 2

Kern van de zienswijze

Volgens inspreker is het onzorgvuldig en onjuist om deze ontheffingsmogelijkheid op te nemen. De nieuwe provinciale omgevingsvisie zal uiteindelijk uitmonden in wijzigingsvoorstellen voor de Omgevingsverordening op diverse onderwerpen. De wijziging van de Omgevingsverordening is een zorgvuldig proces. Het is niet zorgvuldig om alvast één onderwerp eruit te lichten waarbij Gedeputeerde Staten kunnen afwijken van de Omgevingsverordening. Met deze derde wijzigingsverordening komen er al veel meer mogelijkheden het vestigen van mestvergisters in het landelijk gebied. Inspreker meent dat het te ver gaat om dan vooruitlopend op mogelijke toekomstige beleidskaders een ontheffingsmogelijkheid op te nemen buiten Provinciale Staten om en dit gebeurt, afgezien van voedselbossen, ook niet voor andere belangrijke en gevoelige onderwerpen zoals locaties voor windturbines.

Reactie op de zienswijze

In POVI-verband (provinciale omgevingsvisie) zal verder onderzocht worden op welke locaties mestvergisters kunnen worden gerealiseerd aanvullend op de locaties die nu al zijn

benoemd in de Omgevingsverordening. Het is daarom nog niet aan de orde om in het algemeen ruimere mogelijkheden te bieden voor mestvergisters. Wel kan het voorkomen dat een locatie uitermate geschikt is voor een mestvergister, maar niet past binnen de regels. In een dergelijk geval zou het mogelijk moeten kunnen zijn om ontheffing te verlenen. De ontheffing zal alleen gegeven worden als dit goed past binnen de beleidsuitgangspunten van de provincie. Dit betekent dat de locatie goed inpasbaar is binnen de omgevingskwaliteiten en een belangrijke bijdrage kan leveren aan de energietransitie.

Met betrekking tot windturbines is eerder expliciet besloten om hiervoor geen ontheffing op te nemen. Daarom geldt hiervoor een uitzondering. Voor het overige worden in de Omgevingsverordening ruim mogelijkheden geboden voor ontheffing om in bijzondere gevallen mee te kunnen werken aan initiatieven die goed passen binnen het beleid van de provincie.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.

Artikel 9.7 Overgangsrecht stiltegebieden

74. Inspreker: Gemeenschappelijke Regeling De Waddeneilanden

Kern van de zienswijze

Inspreker verzoekt om een duidelijk begrip van de term “recreatieve en culturele activiteiten” op te nemen. Daarnaast wordt in artikel 4.38 gesproken over “recreatieve en sportactiviteiten”. Dit kan tot verwarring leiden.

Reactie op de zienswijze

De term “recreatieve en culturele activiteiten” is afkomstig uit de huidige omgevingsverordening. In de huidige omgevingsverordening is hiervan geen begripsbepaling, derhalve kan deze ook niet worden opgenomen in deze beoogde wijzigingsverordening. Deze term valt ook alleen onder het overgangsrecht.

Een duidelijke begripsomschrijving van recreatie- en sportactiviteiten is bewust niet opgenomen in de omgevingsverordening, aangezien een verdere duiding van deze begrippen zouden kunnen leiden tot ongewenste beperking van de reikwijdte van deze activiteiten. Wel is verduidelijkt in de toelichting dat het bij deze activiteiten gaat om de activiteiten an sich, en niet om mogelijk aansluitende activiteiten (zoals een feest na een sportactiviteit). Daarnaast is in de toelichting verduidelijkt dat huifkartochten en het rijden met motorvoertuigen op de stranden door de inwoners van de eilanden ook valt onder voornoemde activiteiten. Onzes inziens is hiermee de reikwijdte van deze activiteiten voldoende duidelijk.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de voorstellen.